

Velja po pošti:
za celo leto naprej . . . K 30.—
za en mesec . . . 2.50
za Nemčijo celoletno . . . 34.—
za ostalo inozemstvo . . . 40.—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . K 2.30
v spravi prejemov mesečno . . . 2.—
Sobotna izdaja:
za celo leto . . . K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:
Enostolpna pettirvsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . po 30 v
za dva- in večkrat . . . 25.,
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
Enostolpna pettirvsta po 60 v
Izhaja vsak dan izvenemirne delje in pravnike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vzal red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Hilopisji se ne vračajo; neizbrkana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.787, ovrške 20.511, bosn.-herz. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Prestolni govor.

Dunaj, 4. decembra. (K. u.) Ob današnjem slovesnem sprejemu članov obeh delegacij je odgovoril cesar in kralj Karel na udanostna nagovora obeh predsednikov naslednje:

Odkar sem po milosti božji zasedel prestol mojih očetov, se je danes prvič zbrala državnozborna delegacija, da reši naloge, ki jo čakajo. Zagotovilo neomajno zvestobe in udanosti, ki ste mi jo, gospodje, izrazili danes po svojih predsednikih, sprejemam z odkritosrčnim zadoščenjem in vam hvaležnega srca pošiljam svoj cesarski pozdrav.

Pred kratkim je minilo leto in dan, odkar je Vsemogočnemu dopadlo, mojega presvetlega prednika, Njegovo Veličanstvo cesarja in kralja Franca Jožefa I. poklicati k sebi. V grenkih in veselih urah je pokojni vladar tekom dolge dobe dveh človeških rodov v neprimerljivi požrtvovalnosti in neutrudnem delu delil usodo svojih narodov. Njegov spomin bodi blagoslovljen!

Sivi cesar, čegar najiskrenejša želja je bila, da bi svoj življenjski večer mogel posvetiti delom miru, boja, ki je imel omarjati svet v njegovih težajih, ni iskal. Kravavečnega srca, toda v neomajnem zaupanju na Boga, v požrtvovalnost svojih narodov in moč monarhije je pobral izzivno roka-vico, ko je videl, da je postal boj neizbežen. Navdušeni odmev, ki ga je našel kile Najvišjega vojnega gospoda po vseh pokrajinah naše ljube domovine, je njegovo zaupanje s hujšo opravičilo.

Slavni uspehi naših zmagovitih armad, smelost naše mornarice nas prevzema z domoljubnim ponosom. Zato hočemo biti v prvi vrsti hvaležni Bogu, žalostnega srca pa se hočemo danes spominjati tudi tistih vrlih bojevnikov, ki so v boju za najsvetejša dobra, v obrambi domače grude žrtvovali svoje zdravje, svoje življenje za prestol in domovino. Nešteti čini junaštva in ponižna odpoved, ki smo jih mogli tekom več nego treh let opazovati bodisi pri bojnih četah, bodisi v skoraj nadčloveškem naporu ozadja, zagotavljajo vsakemu teh junakov v domu slave naše domovine častno mesto. Nemalo sočustvujemo tudi z žalostno usodo tistih tisočev, katerim je vojna uropala očeta, soproga, edino oporo. Sočutno se obrača naš pogled tudi na tiste obžalovanja vredne, ki so, pregnani z doma in zemlje, morali žrtvovati na oltarju domovine svoje imetje in premoženje. Vsi naj bodo prepričani, da velja njim naša prva skrb.

Kakor v težkih časih nismo poznali bojzani, tako tudi sedaj, ko se zdi, da se pogled v bodočnost jasni, v premissljenem samopremagovanju ne smemo prenapeti

mere dosegljivega in tega, kar nam je v prid. Po slavni obrambi našega stališča kot vesile smo slej ko prej vsak čas pripravljani, da sklenemo časten mir, ki jamči monarhiji življenjske pogoje.

V tej misli in doslednem vstrajanju na politiki, ki smo jo zasledovali, odkar smo nastopili vlado, smo tudi velikodušni korak Njegove Svetosti papeža, ki je stremil za spravo med bojnimi strankami, pozdravili z veseljem zadoščenjem in tako tudi v bodoče ne bomo, temeljem ustavno pristojne nam pravice, zamudili nobene priložnosti, da se žrtvopolna borba in mnogotera beda, ki jo je povzročila ta vojna, čim prej konča.

V duhu teh naših namer se je naša skupna vlada izjavila pripravljeno, slediti vabilu ruske vlade in stopiti v pogajanja o splošnem miru. Vsemogočni blagoslovi to mirovno delo, ki naj vrne narodom Evrope spravo in medsebojno zaupanje. Težko preizkušeni ruski narod, ki je kot prvi med našimi nasprotniki pripravljen slediti našemu mirovnemu klicu, more biti gotov, da odkritosrčno želimo, upostaviti z njim prejšnje prijateljsko-sosedske odnose.

Na drugi strani pa moramo smatrati za našo najsvetejšo dolžnost, da meča, ki nam ga je stisnila v roke pohlepno ropalnih sosedov, v tem boju, ki je za celobodočnost monarhije tako odločilen, ne odložimo preje, dokler se ne bodo naši nasprotniki svojim blaznim načrtom o razdelitvi in nasilju nasproti monarhiji nedvoumno odpovedali. Gospodje hočemo ostati v lastni hiši.

Zveza z nemško državo, ki se je tako sijajno izkazala in katere presvetlega vladarja sepi mogel nedavno pozdraviti kot svojega gosta, se je ravno kar po zmagovitih mečih blagorajnim narodom nas vežejo najtem vojnem pohodu na jugozapadu znova slavno obnesla in potrdila. S kvisku sreboljši zavezniško-bratrske odnose. O tem so pričali tudi moji ponovni sestanki s kraljem Ferdinandom.

Opetovano smo imeli priložnost, obudovati tradicionalno hrabrost turških vojakov v smrt zaničujočem skupnem delovanju z našimi četami. Trdno upamo, da gre zavezniška osmanska država dobi novega razcveta in varnega razvoja nasproti.

Utrditvi naših odnosov z nevtralnimi državami velja naše resno prizadevanje; dolžni smo jim najiskrenejše hvale za njihovo človekoljubno delovanje v prid našim vojnim ujetnikom.

Gospodje! Predloge, ki vam jih bom predložil in med katerimi se kakor običajno nahajajo tudi tiste, ki se tičejo Bosne in Hercegovine, stavijo na Vaše domoljubne silne zahteve. Trdno upam, da se bode lotili dela z običajno resnostjo in spravičivim duhom ter želim Vašemu delu

v blagor naše ljube domovine popoln uspeh.

Falzificiranje ruske cirkularne note z dne 28. novembra.

Delegati dr. Korošec, Stanek, Petrušjevič in tovariši so vložili na zunanega ministra naslednjo nujno interpelacijo:

Dne 29. novembra 1917 je objavilo c. in kr. zunanje ministrstvo iz Carskega sela z dne 28. novembra 1917 datirano cirkularno noto sveta ljudskih komisarijev in odgovor avstro-ogrške vlade nanjo. V tem odgovoru se omenjajo pravci za bodočo mirovno pogodbo, o katerih pa v cirkularni noti ni najdi sledi. Iz poročila c. kr. zunanjega ministrstva vrhovnemu armadnemu poveljstvu v Badnu se pa jasno razvidi, da so govorice o samovoljni popačbi cirkularne note popolnoma opravičene. Iz navedenega poročila se vidi, da manjka več začetni odstavek note, v katerem se naznanja, da je nemška vlada pripravljena, začeti mirovna pogajanja na podlagi pravcev ruske revolucije in z jamstvom za pravico narodne samoodločbe, kateri pravci veljajo potemtakem tudi za Avstro-Ogrsko ter se dotična točka v odgovoru nanaša nanje. Dalje se zamolčuje, da se obrača svet ljudskih komisarijev tudi na delavske množice v Nemčiji in Avstro-Ogrski in pričakuje mir narodov le od boja revolucionarnih mas proti vsem imperialističnim nakanam. Končno se je pod naslovom »motive« zamolčala cela zadnja točka note, v kateri se zahteva odgovor narodov ne v besedah, marveč v dejanju.

Odgovoru avstro-ogrške vlade Rusiji, kakor je bil objavljen dne 29. novembra 1917, je sledila po napotku zunanjega ministrstva v poslanski zbornici izjava avstrijskega ministrskega predsednika, ki je z odgovorom v globoki nasprotju: dočim namreč grof Černin v svojem odgovoru smatra ruske pravce za pripravo podlogo pogajanjem ter si pridržuje le protipredloge, pa izjava ministrskega predsednika zahteva po jamstvu za narodno samoodločbo implicite odkrito odklanja s tem, da smatra vse pogoje narodne samoodločbe v obeh državah monarhije kot dane že v današnji njuni ustavi, to se pravi, kljub jasno izraženi volji vseh slovanskih narodov naj ostane dualizem in kronovski stroj nedotaknjen.

Zato vprašamo gospoda zunanjega ministra:

I. Kako more c. in kr. zunanje ministrstvo opravičiti, da se svetovnogodovinski dokumenti, kakoršna je ruska cirkularna nota z dne 28. novembra 1917, namenoma objavljajo v popačeni obliki?

Zakaj se je izpustila ravno točka, ki govori o ruskem mirovnem pogodu, glasom katerega se morajo dati jamstva za narodno samoodločbo?

II. Ali se je 29. novembra 1917 objavljeni odgovor monarhije Rusiji dejansko podal v tej obliki? Kako je mogel ruski svet ljudskih komisarijev dne 30. novembra 1917 na vse strani naznaniti, da je Avstro-Ogrska kot temelj za pogajanja sprejela celi mirovni program revolucije, t. j. tudi zahtevo po jamstvih za narodno samoodločbo? Ali se je nato izjava avstrijskega ministrskega predsednika naznanila v Petrograd v polnem obsegu?

III. Kako more c. in kr. zunanji minister trditi, da je v izjavi avstrijskega ministrskega predsednika priznana pravica avstro-ogrskih narodov do samoodločbe? Ne da bi se spuščali v preiskavo, da li imamo v Avstriji resnično demokracijo, no volilno pravico, ko ima močna slovanska večina v poslanski zbornici samo manjšino, ko pride na 43.000 Nemcev po en državnozborni mandat, dočim odpade na 55.000 Jugoslovancev, 60.000 Čehov, 105 tisoč Ukrajincev in n. pr. na 100.000 koroških Slovencev ravnotako tudi samo po en mandat, dočim je slovensko zastopstvo v gospodski zbornici le čisto neznatno; ne da bi se spuščali v ograde razmere, kjer ima 6 milijon. Neogrov samo 7 odstotkov slanskih mandatov, — smatramo — razira, da naj bi iz mnogih narodov sestavljen državni zbor odločal o usodi posameznih narodov, za naravni logiki upirajoče se nasprotje jasnega programa o »samoodločbi narodov«. Če je grof Hertling dne 29. novembra 1917 v nemškem državnem zboru samoodločbeno pravico Poljakov, Litvanov in Kurlandcev tako opredelil, da bodo dali ti narodi sami sebi tisto državno obliko, ki njihovim razmeram in smeri njihove kulture odgovarja, če priznava izjava viteza pl. Seidlerja onstran ruske meje prebivajočim narodom polno pravico do odločbe o njihovi državni bodočnosti, — uveljavljata osrednji velesili s tem sami o samoodločevalni pravici narodov nazore, ki so nazorom, ki naj se uporabijo za avstro-ogrške narode, diametralno nasprotni. O usodi naroda, o njegovi državni uredbi more po načelu narodne samoodločbe odločati edino narodno zastopstvo samo. Našo tozadevno zahtevo smo jasno izrazili v deklaraciji z dne 30. maja 1917 in kasneje ponovno po najbolj poklicanih faktorjih v svečanih izjavah korporacij, na zborovanjih in v časopisu ter s tem precizirali naš samoodločbeni program. Ali c. in kr. zunanji minister ne misli, da z gori navedenimi popačbami, kakor tudi s protismiselnimi zavijanjji pojma o samoodločbi škoduje ugledu države?

LISTEK.

Slovenci in Furlani.

Zgodovinsko dejstvo je, da so se bili naši pradedje Slovenci naselili koncem 6. stoletja in tudi še pozneje na jugozahodu cele do Tilen, nato sporadno tudi ob Međuni, Livnici in Plavi, torej še prek ozemlja, katero je nekdanje obsejala furlanska vojvodina, na jugu celo do Bente in Benetk, na severu do Adiče. O tem nam priča med drugim nebroj slovenskih krajev in drugih imen, ki so se v teh pokrajinah še do danes ohranila ali popolnoma čista, ali pa več ali manj pokvarjena. Čudno se bo pa komu videlo, kako se je mogel slovenski živelj v teh krajih skriti na tako majhno število še ostalih obmejnih beneških Slovencev, medtem, ko se je ogromna večina že davno poruljanila. Če pa stvar malo bolje premostimo, se ne bomo temu čudili.

Prvo je treba poudariti, da je ostalo v delu tudi po prihodu Slovencev centertja še dokaj potomcev nekdanjih Kelto, Rimljanov, Obrov in Langobardov. O tem svedočijo zopet razna krajevna imena, kakor: »Sclavons« in »Romans«, katere ponovno nahajamo. Daleje imamo razne Parje Vasi, kakor »Passons« (t. j. Pesjani), potomci Pasjan (di Prato), Pasjan (Schiavonesco) in Pasjan (di sotto). Svedo da bi rekli Italijani, da so po teh vaseh bivali Slovenci, ker nas preradi zamenjujejo z Obri; a mi vemo, da so naši pradedje z imenom »pasjan« nazivali svoje tlačitelje Obre, ki so tukaj polagoma v slovenstvu utonili, kakor so pozneje Slovenci v furlanstvu.

Dalje je zelo verjetno, da je po Karlu Velikem postavljeni vojvoda Ivan iz Furlanije preselil v sosedno Istro mnogo Slovencev, da si so ti v manjšem številu že prej tamkaj bivali. In prav zato so municipalisti, oziroma rimljanski potomci istrskih obrežnih mest, zaglali proti Ivanu na rižanski placiji l. 804 velikanske hrup, ker je s pomočjo Slovencev, koje je bil naselil po njihovih in cerkvenih posestvih, tamkaj brokolično avajal kruto fevdalno nasilje po frankovskem običaju.

To mnenje opravičujejo tudi preminogi istoimenski krajevna imena, katere nahajamo po vsej zapadni Istri, kjer je omenjeni vojvoda gospodaril, prav tako, kakor v Furlaniji. Tu imate nekatera: Pasja Vasi in Pasjan, Osap ali Osop in Osoppo, Rižana in Rižano (Rizianum), Buje in Buja, Vicinale in Visinada, Zdranj (Sdrejana) in Siregna, Starna in Cistera, Vodnjan in Ognano, S. Maria in Stmarje (Monte), Lonche (Predloka) in Lonca, Ržar (Rosariolo) in Orsaria — Rosaccia, Paderna in Paderno, Manzan in Manzano, Topolavac in Topolovo itd. Celotno skupno posebnost v jeziku in govoru beneških in istrskih obrežnih Slovencev, sprčuje njihovo nedanico tesno sorodstvo, o čemer pa ni moj namen zdaj razpravljati.

I. Tako in ne drugače imenuje naše pristo ljudstvo iz kraj, jedpako tudi Italijani v govoru in pisavi dosledno: Villa De' Cazi. Kraj so brezdomno krstili Slovenci po tamkaj bivajočih Pesjanjih (Obrih). V 14. stoletju je tukaj bivala fevdalna obitelj De Cazo, ki si je očitno nadela ime po kraju bivališča, katero pa je slabo polatinila. Ime »Dokani«, ki je začelo celo v kolektar družbe sv. Mohorja, so uvedli v zadnjih treh desetletjih ljudje, ki mislijo, da znajo več kot hruške peči.

Naj si bo temu kakorkoli, izvestno pa je začel furlanski živelj po vsej mejni polagoma prevladovati slovenskega, četudi je bila slovenščina v delu kot občevalni jezik še dolgo v veljavi pri nizkih in visokih. Tako nam za-trjujejo furlanski pisatelji sami; iz starih listin in matrik pa je razvidno, da so imeli Krneli iz Čedad in Glemna, kakor tudi mnogi drugi prebivalci iz Furlanije, z Goricami in Vipavci še celo v 16. in 17. stoletju prav živahne gospodarske in krvne zveze, pri čemer ni delal jezik nobena ovira. Vendar pa je za slovenski živelj v Furlaniji postala fatalna zlasti okolnost, da se slovenščina tukaj nikdar ni povzpela do pismenega jezika, med tem, ko bnamo na celnem zvoniku furlanski nadpis že v 12. stoletju, ki je morda prvi v okvirju vsaj italasko-plebejskih narečij. Pa ni čudo, saj je imela furlanščina, ki se je izcimila v glavnih potezah iz književno plodovite latinščine, na zahodu njen silični jezikovni rezervar, v sred-njeveški latinščini svojo oporo, pozneje v to-leh pa v italijanski svojo močeno zaolombo.

Furlanščina se od italijanske zelo razlikuje, nič manj kot n. pr. grško od slovenskega. Zato so razmišljali nekateri za poseben romanski jezik, ki naj bi imel svojo lastno literaturo. Za to željo se je svoj čas oglašal celo pokrajni gorški glavar grof Fr. Coronini, svedeč hroverzno, ker so se Furlani čedalje bolj oprijemali italijanske ter se dosledno, vsaj na zunaj, vedno identificirali z Italijani. — Če furlanščina ostane nemškimi učenjakom, tiči v furlanščini, poleg romanskih tudi mnogo keltskih in tevtonskih elementov, a mi vemo, da je v nji še mnogo več slovenskih, na kar posebno opozarjamo naše etimologe.

V furlanskem naznanju slovensu se zelo lepo odlikujejo pesni plodovitega Petra Zoruta, Slovence Brlica po rodu, ki se je poročil proti koncu 18. stoletja ter skoro celo svoje

življenje boravil in deloval v Vidnu, kjer je izdal svoje pesmi. Njegov priimek je očitno steroslovenski, kakor Borut, Cerut in jednaki. Kljub temu so ga naši Lahončki prekrstili v Zorutti-ja ter mu v mestnem vrtu v Gorici postavili lep bronast spomenik. Tako je ta dobi, čegavi mož stare korenine proti lastni volji postal vzor našim lahonskim nenagom. Pravim, proti svoji volji, ker je v jedri njegovih pesmi, namenoma vpeljal slova »o, ho, se« v stih, s katero je hotel dati na znati, da je bila v Furlaniji slovenščina v njegovi do-bi še vedno deželni jezik.

Odkar so se v Furlaniji poprijeli italijanske v šoli in deloma celo v cerkvi, ginca furlanska literatura in je skoro že izumrla. Namesto nje pa je silila povsod v osrednje italijansko in z njo panitalijanski z vsaki osodepolnimi posledicami. Ta preobrat je naraščal sukcesivno, v vedno večjem obsegu od l. 1866. naprej. Spominjam se še dobro, kako nam je onega leta — bilo je v dobi avstrijske italijanske vojne — nek dr. anajstletni furlanček, prepričan, da se o narodnosti, v obraz zabrusil tele precizne besede: »Nasrta Furlana a sarin forsi una volte Tedesco, na Sclav in sterno mai.« (Mi Furlani bomo morda kdaj Nemci, a Slovenci na veke nikoli). In res, s pomočjo »leže« in sličnih družtev, se je italijanski duh in vpliv naglo razširil tudi na obmejne slovenske občine. Narodnostni boj je divjal doma in v parlamentu z vso silo in je konečno prišlo do tega, kar naša našna vlad-a ni pričakovala, da boja med Avstrijo in Italijo, na življenje in smrt. Kako se ta boj konča, ne vemo še; upamo pa, da se ta spar ugodno reši neke za Avstrijo, marveč tudi za nas Slovence in Hrvate, mejaše Italije.

Zaključek temu razmotrivanju pa je sle-deč: Furlani in sploh Italijani so stari sosede Slovencev. Prav tako starodavna pa je tudi

IV. Mi hočemo mir, zahtevamo, da se odstranijo vsakršne ovire, ka zadržujejo skorajšen sklep miru, mislimo pa, da se s samohotnimi nejasnostmi, prikrivanji in popačbami dokumentov preko začasnih navideznih uspehov povzroči le globoko ogorčenje, nezaupnost in nove težave ter nakopje miru potrebnim narodom le nove strahotne razočaranja. Mi zahtevamo odkrito mirovno delo brez dvoumnosti in zvijače, da se dejanska ovira miru odkrito pokaže in morejo vsi narodi sodelovati, da se odstrani. Ali tedaj zunanji minister ne misli, da s svojo čudno igro z idejo narodne samoodločbe narode od miru oddaljuje? Ali je c. in kr. zunanji minister pripravljen, da obravnava to vprašanje jasno in odkrito brez prikrivanja in zavijanja?

V. Ali je gospod zunanji minister pripravljen, da globoko osebno nezaupanje, ki se je pojavilo proti njemu, kot izraz mišljenja večine prebivalstva v monarhiji uvaža?

Ali je skupna vlada pripravljena, da vpoštevajoč to voljo na mirovnih pogajanjih odkrito poda dejanske garancije za polno izvršitev samoodločbene pravice narodov?

Interpelacije naših poslancev.

Ministerialna komisija v južnih slovenskih deželah, ki preiskuje nasilstva proti Jugoslovanom.

Vprašanje poslancev dr. Korošca, dr. Laginje, dr. Vukotića in tovarišev na njegovo ekselencio ministrskega predsednika v zadevi prepotovanja južnih alpskih dežel po posebni ministerialni komisiji:

V jutranji »Neue freie Presse« z dne 2. decembra 1917 beremo:

»Kakor izvemo, se poda danes iz visokih uradnikov različnih resortov sestavljena ministerialna komisija v Gradec, da od tam prepotuje južno Štajersko, posamezne kraje Koroške, Kranjsko, Primorsko in Dalmacijo. Kakor se razglašata imata ministerialna komisija nalogo preiskati na mestu tekem vojske nastale razmere v imenovanih deželah.«

Po sigurnih vestih naj zgoraj imenovana ministerialna komisija preišče posebno v začetku vojske v jugoslovanskih ozemljih od civilnih in vojaških oblasti iz nasilnega in čisto iz osebnega sovraštva provzročena preganjanja in zapore Slovencev, Hrvatov in Srbov in dožene prestopke oblasti kakor tudi preskrbi nedolžnim žrtvam materialno odškodnino in moralno zadovoljščino. Imenovana komisija da, kakor se govori, sestoji iz treh uradnikov, od katerih pripadata dva nemški in en hrvatski narodnosti.

Neomajno stoječi na stališču, da je preiskava preganjanj neobhodno potrebna, da morajo biti krivci kaznovani in nedolžne žrtve dobiti popolno odškodnino, nimajo podpisani v sestavi komisije nobene žamstva, da bo pri svoji nalogi pravična. Člani te komisije ne uživajo nobene odgovarjajoče neodvisnosti, nasprotno so odgovorni svojim šefom, torej odgovorni uradniki, ki naj ubogajo vsakim migljajem svojih šefov. Nepoučeno o nalogi te komisije ji prebivalstvo ne bo zaupalo, ampak se bo vsled strahu, ki še vedno vlada v južnih deželah, pred novimi preganjanji celo branilo povedati resnico. Komisija tudi nima pravice zaslišati izjave zaslišanih pod prisego, vsled česar moramo gojiti nasproti uspehom nje preiskave vedno nezaupanje. Le čisto neodvisna parlamentarna komisija bi mogla dovoljno jamčiti, da bi se pomagalo resnici o preganjanju Jugoslovanov tekem vojske do neizpodbojne zmage.

Podpisani se torej opravičeno boje, da bo rezultat komisije le olepšavanje straš-

nih sramotnih činov na Jugoslovanih od strani civilnih in vojaških oblasti od začetka vojske.

Zato vprašamo Vašo ekselencio:

Ali je voljna Vaša ekselencija namesto uradniške komisije podprati izvolitev neodvisne parlamentarne komisije, ki naj ima nalogo izpopolniti sedanjo v jugoslovanske pokrajine odposlano ministerialno komisijo?

Ravnanje z delavkami v zavodu za popravo montur v Vevčah.

Poslanec Gostinčar in tov. so vložili danes na domobranskega ministra interpelacijo radi greda ravnanja z delavkami in šiviljami v zavodu za popravo montur v Vevčah. V imenovanem zavodu se ravna s tamošnjimi delavkami od strani poveljujočih oficirjev trdo in surov. Zmirajo jih, teneto, klofufajo; vse iz malenkostnih vzrokov. Tako je nadporočnik Herkner dne 21. novembra t. l. pri plačevanju udaril neko deklo z ravnilom, ker ni na njegovo novello »prostor«, katerega ni razumela (ker je zahteval v nemščini), takoj napravila prostora. — Nadporočnik Sees je norel radi neke malenkosti neko drugo delavko oklofufal. Oba delavki sta takoj izstopili in z njima se dvajset drugih delavk, ker jih je tako postopanje ostrašilo.

Delavke kamufelo radi malih nadroščkov, ki se povsod dogajajo, z denarnimi globami. Te denarne globe odtehujejo od plače. Zakaj se porabi potem ta denar, ni znano. Po mnenju delavk take denarne kazni niso dovoljne. Dnevna plača delavk znaša 5 K. Od tega morajo plačati dnevno 3.54 K za vojaško hrano, ki obstoja le iz repe in zelja in od določne zaščote, da bi ohranila delavke pri moči. Posledica je nezadostne in slabe hrane so številna bolečine.

Starovališča delavk so za ljudi neprimerljiva. Večkrat morajo dve na enem slamečku ležati; manjka vrhoteva odle. Prostori so skrajno nesnažni; 60 do 80 jih mora v enem takem prostoru spati.

Od delavk se zahteva celo, da prinenavajo k zbirki za »družila odhajajočih predstojnikov«. Predstojniki ne razumejo slovenščine, vsled česar je zmeda še večja.

Interpelacija zahteva odpravo teh nedostatkov ter strogo preiskavo o ravnanju z delavkami v tem zavodu.

Časopisje in pomanjkanje papirja. — Dvojna mera.

Poslanec dr. Rybář in tov. so vložili danes na trgovinskega ministra naslednjo interpelacijo:

V zadnjih mesecih se nakazuje za časopisje izven Dunaja vedno manj papirja, tako da so bili dnevniki, ki so še začetkom vojne izhajali na 4 do 6 straneh in z večerom izdajo, prisiljeni večeroma izdajo popolnoma ustaviti, jutranjo izdajo pa omejiti na 2 strani. Kljub temu zahteva vlada — pred sklicanjem parlamenta celo pod pretinjo, da list zatre —, da morajo listi brezplačno sprejemati vsa mogočna uradna in poluradna naznanila, začeni pri vojnih poročilih in naznanilih o obiskih visokih in najvišjih osebnosti in dež. načelnikov, naznanilih policijskih oblasti in najrazličnejših uradnih in poluradnih komisij pa do jako malo zajemajočih zbirke za Rdeči križ, vojaške domove in podobno. Ta naznanila zavzemajo večkrat dve tretjini lista, tako da preostaja za druga poročila in uvodne članke zelo malo prostora, inserati morajo pa skoraj docela izostati.

Sedaj je pa trgovinsko ministrstvo zadnji čas celo dnevnikom, ki izhajajo samo na dveh straneh, poslalo zahtevo, naj tiskovno površino zmanjšajo še za 20 %.

Kot razlog se navaja pomanjkanje papirja. Temu nasproti pa vsak dan lahko vidimo, da na Dunaju izhajajoče časopisje, posebno takoimenovano veliko časopisje, vsled pomanjkanja papirja prav nič ne trpi, marveč izhaja v obsegu do 40 strani (ob nedeljah do 60) in more inserate posle v najboljše meri nadaljevati. Izmed 40 strani v tednu jih ni napolnjenih z inserati nič manj nego 26 in izmed 60 strani ob nedeljah nič manj ko 45; v teh inseratih se začeni z umetnimi zobmi pa do zakona in svobodne ljubezni ponuja in kupuje vse, kar je le kako sposobno za prodajo, in cele strani so pokrite z smrtnimi, večkrat po deset njih o enem samem smrtnem slučaju.

Dočim provincialno časopisje radi pomanjkanja prostora ne more prinašati niti najvažnejših poročil ali pa le zelo okrajšana, je dunajsko časopisje v položaju, da eno in isto poročilo predlaga svojim bralcem po trikrat v eni številki, in sicer kot brzojavko, kot politično poročilo in končno kot predmet političnega članka.

Pomen Dunaja kot velikega ter državne glavnega mesta podpisani brez vsega drugega priznajo ter tudi potrebo posebnega ozira na njegove potrebe radi priznajo; ne sme se pa prezreti, da vsled zgodovinskega razvoja in mnogoterosti narodov Dunaj nikakor ni tako kulturno središče kakor n. pr. Pariz za Francijo in da dunajsko časopisje že zaradi jezikovne različnosti za potrebe posameznih delov države skoraj ne prihaja v poštev. Večje uvaževanje izvendunajskega časopisja je zato neobhodno potrebno, pri čemer je še pomisliti, da dunajski listi že vsled svojih večnoma večjih naklad porabijo več papirja, kar naj se z obsegom posamezne številke ne zviša do potratnosti. Ako v resnici obstoja pomanjkanje papirja, potem se mora pač potrebi javnega prometa na Dunaju zadostiti na kak drug način nego z inserati v časopisju, ali pa jo omejiti.

Podpisanci zato vprašajo:

Ali hoče Vaša ekselencija odrediti, da se časnikom izven Dunaja nakaže njihovim potrebam primerna večja množina papirja, posebno rotacijskega papirja?

Za Jugoslovansko deklaracijo.

Jugoslaviji — jugoslovanski akademiki
Jugoslovanski akademiki pozdravljamo najniško deklaracijo, prisegamo na to nasvetočno narodno zahtevo — poslednjo voljo največjega Jugoslavana dr. Janeza Evangelista Kreka in se klanjamo, globoko potrti nad preranim grobom spomenu nesmrtnega genija.

Vemo, da je le nesloga naš pogin; vemo, da sejeje sovražniki z zlobnim namenom v naše vrste razdor; kličemo k združenju, k skupnemu delu ves naš narod. Neomajna je naša vera v moč narodne ideje in v nezlomljivo silo narodove volje, neomajna vera v moč naše mladosti. Nočemo suženjstva, ker je človeštva nevredno, hočemo se otresti človeštvo ponižujočega jarma in zahtevamo za svoj narod suverene svobode, suverene enakopravnosti!

Brez strahu so naša srca. Minuli so časi, ko smo trepetali za bodočnost svojega naroda; zadnje senco bojazni je pregal narod sam, ki se je zjedini v eni misli, v eni želji, v eni volji!

Vstajajte, vsi dobri in plemeniti, es' nite zvesti vzvišeni ideji in neomajni v sveti borbi, voditelji in glasniki naši!

Stoj, narod od Mure do zadnje čeri južne Adrije, neustrašen v boju za svojo zemljo in svojo pravdo z zasluženim zaničevanjem in prokletstvom za vsakogar, ki Te izdaja, ki Ti v Tvojem imenu zločinsko krade zadnji žarek upanja v svobodno solnce!

Našega naroda ni uničilo ne sovraštvo ne nasilje, ko si ni bil v svesti svoje ga kulturnega zvanja in svojih pravic. Kie ie sila, ki ga ukloni, odkar so naši voditelji razvili napor najniške deklaracije in zahtevali, da mora bratska kri k bratski krvi, bratska zemlja k bratski zemlji.

Domovina-mati! Čuj prisego našo:

Za pravdo naše zemlje, za svobodne grobove dedov naših, za svobodne vode in svobodno morje, za svobodne gore in polje pod njimi, za svobodno solnce naše — polagamo na vzvišeni oltar svojega naroda ves svoj up in vso svojo mladost in vse svoje delo, svoje besede zadnji glas, zadnji utrip svojega srca, zadnji svoj dih. Ni trpljenja, ki nas ukloni, ni preganjanja, ki nas omaja, ni žrtve, ki nam iztrga iz srca zahtevo, izpovedano v najniški deklaraciji!

Verujemo v vsem žarom svoje duše v bodočnost našo, verujemo v svobodo našo, verujemo v moč pravične jugoslovanske ideje in živimo in umremo za naš veliki cilj!

Na Dunaju, 2. grudnia 1917.

(Sledi čez sto podpisov.)

Občinski zastop v Kranju se je v svoji seji dne 3. decembra 1917 soglasno izrekel za deklaracijo Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917 z dodatkom, da se nujno prosi slovenske poslance, zbrane v Jugoslovanskem klubu, da se čim preje ustanovi »Slovenski narodni svet«, v katerem naj imajo vse priznane slovenske stranke primerno zastopstvo. — V Kranju, dne 4. decembra 1917. — Za Mestno županstvo: Ferdo Pollak, župan.

V seji občinskega odbora občine Dobropolje, dne 2. grudnia 1917, je občinski odbor podpisal sledečo izjavo:

1. V popolni narodni zavesti se pridružujemo jugoslovanski deklaraciji z dne 30. maja 1917 in pozdravljamo celi Jugoslovanski klub, ki je tako vestno, točno in v polni meri zadel in uveljavil voljo in stremljenje celokupnega jugoslovanskega naroda. Mi vemo: Če so se bili v tej vojni hrabri in neustrašeni Nemci in Mažari, so storiili svojo dolžnost, ker jim je bila Avstrija in Ogrska — mati; ako smo se pa tudi mi bili ravno tako neustrašeni in hrabri, ali mogoče še bolj, o tem naj pa govore s hrabrostnimi svetinjami okrašene prsa naših junakov; mi Jugoslovani, ki nam je bil ves sedanji režim in Avstrija mačeha, nismo storiili samo svoje dolžnosti, temveč stokrat in stokrat več. Zato zahtevamo, da pridemo po vojski do istih pravic in do prav tako visoke veljave, kot jo imata omenjena naroda v monarhiji. To pa je mogoče samo v uresničenju naše jugoslovanske deklaracije, začrtane v državnem zboru, vsaka druga rešitev bi bila za celi naš jug narodna smrt, in zato kličemo vsem tistim, kateri ne gredo naše poti: proč roke, proč od nas!

2. Popolnoma se pridružujemo mirovni akciji sv. očeta papeža Benedikta XV. ter Njegovega Veličanstva cesarja Karla I. in pozdravljamo vsak korak, ki nas približa k toli zaželenemu miru.

3. Z ogorčenjem obsojamo izstop dr. Šusteršiča in Franca Jakliča iz Jugoslo-

vanskega kluba ter najodločnejše odklanjamo ustanovitev nove stranke, in ji že danes pritisnemo na čelo smrtni pečat. Obenem se najiskrenje zahvaljujemo našem prevzvišenemu knezoškofu Antonu Bonaventuri Jegliču, ki nam je tako jasno obelodanil in razložil napake v postopanju dr. Šusteršiča in njegov absolutizem.

4. Izjavljamo, da se je naš domači poslanec gosp. Franc Jaklič z izstopom iz Jugoslovanskega kluba postavil proti volji celega jugoslovanskega naroda, posebno pa proti volji svojih lastnih volilcev, vemo pa, da tega ni storil iz svojega lastnega nagiba in premisleka, v kak prepad nas bi privedla taka politika, zato ga kar najodločnejše pozivljamo, naj nemudoma preklic svoj izstop, sicer smo mu primorani izreči najstrožjo nezaupnico. Ako pa tega ne stori javno, potem časopisja tekom 8 dni, mu odrekamo naše zaupanje in ga pozivljamo, naj takoj odloži oba, od nas mu poverjena mandata!

Obžalujemo pa, da sta s svojim izstopom in razdorom napravila ravno dva naša slovenska poslanca tolik škandal in sramoto nam, in vsem našim žnim bratom! — Občinski odbor občine Dobropolje, dne 2. grudnia 1917. Jožef Zevnik, župan. Občinski svetovaleci: Franc Mesojedec, Lohkar Ivan, Novak Jožef; odborniki: Klinc Ivan, Babič Jožef, Šuštar Franc, Virant Anton, Novak Ivan, Zgonc Peter, Pavlič Ivan, Kralj Ivan, Tomšič Franc.

Občinski odbor občine Komoče je sklenil sledečo izjavo:

1. V polni zavesti se pridružujemo jugoslovanski deklaraciji z dne 30. maja 1917 ter pozdravljamo celi Jugoslovanski klub.

2. Popolnoma se pridružujemo mirovni akciji sv. Očeta papeža Benedikta XV. ter Njegovega Veličanstva cesarja Karla I. ter pozdravljamo vsak korak, ki nas približa k miru.

3. Z ogorčenjem obsojamo izstop dr. Šusteršiča in Franca Jakliča iz Jugoslovanskega kluba ter pribijemo, da se je poslanec Jaklič postavil naravnost proti volji svojih volilcev, ter mu vsled tega izrekamo najstrožjo nezaupnico in ga pozivljamo, da takoj odloži oba njemu poverjena mandata.

4. Vsled tega, ker je poslanec Jaklič pobegnil proti naši volji od naše S. L. S., ga tudi takoj danes črtamo iz liste častnih članov občine Komoče. — Županstvo Komoče, dne 3. grudnia 1917. Franc Muster, župan; Anton Hočevar, Jožef Strah, Sernad Josip, Jožef Meglen, Franc Derndler, Franc Sernad, Nose Franc, Jožef Muster, odborniki.

Občinski odbor Spodnja Idrija je v svoji seji dne 2. decembra 1917 sklenil:

1. Občinski odbor občine Spodnja Idrija soglasno odobruje in pozdravlja deklaracijo Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917.

2. Hvaležno pozdravlja mirovno prizadevanje sv. Očeta papeža Benedikta XV. in Njegovega Veličanstva cesarja Karla I. z željo, naj bi se že skoraj končalo to strašno klanje in sklenil časten in pravičen mir za vse narode.

3. Jugoslovanskemu klubu izraža svoje najgloblje sožalje ob bridki izgubi prvobornika za svobodo Jugoslovanov dr. Jan. Ev. Kreka.

4. Odločno pa protestira proti razdružitvi S. L. S. z dne 22. novembra t. l. Sledeč navodilu našega kneza in škofa zagotavlja, da ostane zvest S. L. S. ter izraža željo, naj se S. L. S. kar najhitreje požiivi pod novim načelstvom in tako v zvezi z drugimi strankami sodeluje za uresničenje velike oporke nezabnega nam dr. Kreka! — Pri tej priliki se je nabralo 60 kron za Krekov spomenik. — Andrej Svetličič, župan.

Občinski odbor na Grosupljem je v svoji seji dne 2. decembra 1917 soglasno sklenil sledečo resolucijo:

Pridružuje se z vsem srcem deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917 z odločno zahtevo po združenju vseh Jugoslovanov pod habsburško dinastijo kot res resničen in veren izraz pravice in neomajne narodove volje in narodovega stremjenja po svobodi in neodvisnosti ter se zaupno zanaša na to, da bodo vsi naši državni poslanci zastavili vse svoje sile v doseg našega vzvišenega narodnega cilja.

Najostreje pa obsoja izstop g. poslanca dr. Šusteršiča. — Županstvo Grosuplje, dne 2. decembra 1917. Jožef Okorn, županov namestnik; Alojzij Koprivc, občinski svetovalec.

Občinski zastop občine Tržiče, zbran v svoji seji dne 2. decembra 1917 soglasno in z navdušenjem pozdravlja deklaracijo naših poslancev v državnem zboru z dne 30. maja t. l. za združeno Jugoslavijo pod žezlom Habsburžanov.

Vsi stojimo neomajano za našimi poslanci v uresničenje naših ciljev. Zahtevamo in pozivljamo zastopnike vseh naših strank, da so edini, ko se gre za našo bodočnost.

Pozdravljamo s hvaležnostjo prizadevanje Njega Svetosti sv. Očeta papeža Benedikta XV. in Njega Velikanstva cesarja Karla I. za dosego skorajšnjega miru. — Za Krekov spomenik daruje znesek 50 kron. — Občinski odbor občine Tržišče, dne 2. decembra 1917. Anton Jelenc, župan.

Zastopniki velike občine Pazin v Istri so se pri seji dne 1. t. m. oduševljeno izrekli za deklaracijo Jugoslovanskega državnoborskega kluba z dne 30. maja t. l.

Občina Ljubno na Gorenjskem se je v občinski seji dne 21. oktobra soglasno izjavila za majniško deklaracijo in izrekla poslane v Jugoslovanskem klubu, posebej še svojemu ožjemu državnemu poslancu vitezu Pogačniku svoje popolno zaupanje. — Cvenkelj Alojzij, župan.

Občinski odbor v Železnikih je v svoji seji dne 2. decembra t. l. soglasno sklenil sledečo resolucijo: Občinski odbor se soglasno pridružuje deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917. Pozdravlja izjavo ljubljanskega knezoškofa in pa stremjenje svetega Očeta Benedikta XV. Izraža popolno zaupanje poslancem Jugoslovanskega kluba, obžaluje spor v S. L. S. in pozivlja poslance Jugoslovanskega kluba iz Kranjske, naj brezobzirno vržejo v morje slovenskega »Jona«, ki je kriv nikdar pričakovane viharja, da ga požre riba ogorčene obsodbe celega slovenskega ljudstva. — Župan: Ivan Lotrič; svetovalec: Jožef Košmelj, Tomaž Dolenc.

Občinski zastop Dolina v Istri, zbran dovoljno številno v seji dne 1. decembra 1917 soglasno sklene: a) Izreka Jugoslovanskemu klubu popolno in neomajno zaupanje, posebno pa apelira na vse v Jugoslovanskem klubu združene poslance, naj od zahtev, podanih v deklaraciji dne 30. majnika t. l. v državnem zboru niti najmanj ne odnehajo in ne popustijo; b) Izreka državnima in deželima poslancema dr. Šusteršiču in Jakliču, katera sicer ne zastopata naše dežele in občine, ki pa sta bila kot člana Jugoslovanskega kluba dolžna podpirati tudi naše interese s tem, da sta radi svojih osebnih koristi izstopila iz Jugoslovanskega kluba in začela delati razdor med narodom ravno v najkritičnejšem času, ko bi moral stati ves narod združen ene misli in enega načela — soglasno nezaupnico. Apelira na vse občinske zastope onih občin, ki jih zastopata dr. Šusteršič in Jaklič, da se o njiju neopravičenem in graje vrednem nastopu izjavijo v istem smislu kot občina Borovnica na Kranjskem.

Govor zunanjega ministra.

V zunanjem odseku ogrske delegacije je podal grof Černin naslednji ekspozé:

Nepremagljiva stoji Avstro-Ogrska s svojimi zavezniki v tej vojni nasproti silni številni premoči. Nato omenja izprembo na prestolu in znane vzroke sedanje vojne, ki je od prvega dneva dalje obrambna vojna. Dolgoletna

zveza z Nemčijo

je v tej vojni sijajno prestala ognjeno preizkušnjo. Tekom vojne smo pridobili dva nova zaveznika: Bolgarijo in Turčijo.

Italija

je sledila skupini politikov, ki nikakor niso zastopali volje večine dežele, in nas izdala formalno in dejansko. To je drago plačala. V 11 težkih bitkah je zaman žrtvovala stotisoče svojih vojakov. Nato je prišel trenotek naše ofenzive. Naše hrambe čete so v zvezi z nemškimi prodrle italijanski brambni nasip, osvojile postrojanko za postojanko in zasedle obširna, plodna ozemlja Italije, ki so nam dragocena zastava za čas mirovnih pogajanj.

Rumunija

je po smrti kralja Karla, jeseni 1914, vodila nasproti nam ves čas izdajalsko politiko. Čakala je le ugodnega trenutka, da nas napade. Medtem je skušala izsiliti iz nas za svojo nevtralnost to in ono: Hotela je imeti od nas celo kronovino za več ogrskimi komitati.

Grčijo,

ki je hotela ostati strogo nevtralna, si je z vsem mogočim nasiljem in s pomočjo zaslelega grškega domoljuba uklonila ententa. Z ubogo deželo mora sočustvovati vsak poštenjak; pred sodnim stolom zgodovine Grčije ne bo zadela nobena krivda.

Albanijo

smo razen južnega dela vso zasedli. Doslledno nadaljujemo svojo politiko, skušamo v prebivalstvu okrepiti čut narodne in dr-

žavne skupnosti in tako ustvariti temelj za samoupravo in kulturni napredek.

Poljska.

Uspehi osrednjih velesil na ruski fronti so omogočili zgodovinski sklep: upostavo Poljske. Osvobodena ruskega jarma in poklicana v lastno državno življenje, bo izpolnjevala Poljska kot najsprejedaša straža zapadne kulture veliko poslanstvo. Med vojno in spritno bližine sovražne fronte more zgradba poljske države le stopnjema napredovati. Ustanovil se je provizorični državni svet, uvedle priprave za samostojno poljsko armado in končno se je ustanovil z dalekosežnimi pooblastili opremljen regentski svet, ki ima pripraviti konstituiranje poljskega ministrstva. Ako bodo ob sklepu miru odpadle vse današnje ovire, potem bo mogla Poljska o svoji državni bodočnosti sama odločiti. Kam bo težila po svojem nagnjenju in interesih, ne more biti dvomno.

Amerika.

Čprav med Združenimi državami in nami ni bilo pravega povoda za spor ter so nesporemljive Wilsonove zahteve glede uredbe evropskih razmer izvirale bolj iz nepoznanja tukajšnjih razmer nego iz sovražnega mišljenja nasproti nam, so pa vendar postale diplomatske zveze z Unijo nemogoče, ko je med Združenimi državami in Nemčijo nastopilo vojno stanje.

Dogodki v Rusiji.

O preobratu v Rusiji že zato ne morem podati končne sodbe, ker se zdi, da tamojšnji dogodki še niso prišli do končnega zaključka. Gotovo je vsekako, da so s padcem starega režima padli tudi temeljni stebri prejšnje imperialistične in panslavistične politike. Brez dvoma je tudi, da predstavljajo za mir pripravljeni krogi pretežno večino ruskega naroda. Kako se bodo stvari v Rusiji razvile, seveda ne morem prerokovati, poudarjam pa: Avstrija in njene zaveznice niso v nasprotju z vladami entente nikdar poskušale, da niti mislile na to, da bi vplivale na razvoj notranjih razmer Rusije. Države štirizveze so bile vedno in so še danes pripravljene pričeti pogajanja z rusko vlado in tudi z drugimi sovražniki.

Pogled v bodočnost.

Oddeljen od vsakega varljivega optimizma, pa tudi prost pesimizma, smatram pri pogledu v bodočnost prepričano zaupanje za popolnoma upravičeno. Sovražniki so vedno bolj utrujeni, sovražne ofenzive so se ponesrečile na vseh bojiščih, naša vojaška podjetja so sijajno uspela, učinek podmorskih čolnov je vedno večji, vse to opravičuje prepričanje, da je najhujše za nami.

Tako moremo mi, ki smo pričeli to vojsko z mirno vestjo in trdnim prepričanjem, da vodimo čisti obrambni boj za naš obstanek, z glavo pokonci in v zaupnem razpoloženju pričakovati vzbujajočo se jutranjo zarjo miru.

Mirovno vprašanje.

Če rečem s tem, da smatram možnost, da se bo v doglednem času sklenil mir, za danes moram zaslugi za to možnost pripisati skupini naših držav. Do decembra leta 1916 so v sovražnih državah obsojali besedo »mir«. Mi smo bili prvi, ki smo ponudili roko v spravo. Edina vlada, ki je sprejela našo mirovno misel, je bila ruska začasna vlada, ki je 11. aprila 1917 izjavila, da Rusija nima namena zagospodovati nad drugimi narodi in nasilno zasesti tuje ozemlja, marveč hrepeni po trajnem miru. Zapadne države entente so zastavile ves svoj vpliv na Rusijo, da preprečijo nadaljevanje ruske mirovne politike. Ko je omenil akcijo papeža, je minister nadaljeval:

Iz tega je razvidno, kakšno stališče zavzemamo mi in zavezniki z ozirom na mir. Naš cilj je, skleniti mir, ki bo ohranil svobodo, samostojnost in celokupnost ozemlja Avstro-Ogrske. Zahtevamo pa garancije za naš svoboden in nemoten razvoj v bodočnosti. Te garancije so: splošna razorožitev, svoboda visokega morja in upeljave obligatoričnih razsodišč. Pripravljani smo z našimi sovražniki skleniti splošen, pravičen in trajen mir. Rusija je pripravljena od aprila t. l. skleniti mir brez teritorialnih in gospodarskih odškodnin. Če se bodo pričeli tudi drugi zavezniki Rusije pogajati na tem temelju za mir, ne vem. Upam pa, da pridemo kmalu do trajnega miru.

Sprejem delegatov pri cesarju.

Dunaj, 4. decembra. Po prečitaniju prestolnega govora je nagovoril cesar predsednika delegacij Hauserja in podpredsednika viteza Bilinskega. S prvim je govoril o zgornjeavstrijskih zadevah, z drugim pa o prehrani Galicije in o poljski umetnosti.

Nato je pritegnil cesar v razgovor predsednika ogrskih delegacij grofa Khuena-Hedervara. Cesar je rekel: »Hvala Bogu, stvari stojijo ugodno. Danes razpravljajo že

o premirju. Z božjo pomočjo bodo pogajanja za premirje dobro potekla in se tudi dalje dobro razvijala.«

Dvorno kosilo za delegacije se letos ne bo vršilo. Pač pa se bo vršil sprejem na dvoru, katerega se bodo udeležili člani obeh delegacij.

Delegacije.

Dunaj, 4. decembra. Zasedanje delegacij ne bo prekinjeno. Jutri pa odpade seja delegacij vsled razprav o nagodbi v poslanski zbornici. V četrtek se prične posvetovanja odsekov delegacij. Plenarna seja se v prihodnjem tednu ne bo vršila.

Ogrske delegacije.

Dunaj, 4. decembra. (K. u.) V zunanjem odseku ogrske delegacije je podal zunanji minister grof Černin svoje poročilo, ki je bilo sprejeto z eljen-klici.

Predsednik pl. Berzeviczy se mu je zahvalil.

Grof Štefan Tisza se je obračal ostro proti takemu načinu samoodločevanja narodov, da bi prišla monarhija pred mednarodno razsodišče in bi se tako naši sovražniki vmešavali v notranje zadeve obeh državnih polovic. Govornik odklanja v smislu vsega ogrskega mnenja a limine vsako vmešavanje inozemstva v naše zadeve. Upa tozadevno na podporo zunanjega ministra.

Grof Julij Andrassy se pridružuje izvajanjem grofa Tisze.

Zunanji minister grof Černin izjavlja, da je samoobsebi umljivo, da odklanja vladno vsako vmešavanje v notranje zadeve Avstro-Ogrske za sedaj in v bodočnosti. (Ploskanje.) Opozarja na besede v prestolnem govoru: Hočemo biti svoji gospodje v svoji hiši. To stališče je zavzel že avstrijski ministrski predsednik. Tudi v avstrijskih delegacijah je bilo zavzeto isto stališče.

Predsednik Berzeviczy ugotavlja, da odgovarjajo podane izjave popolnoma javnemu mnenju Ogrske. Plenum bo imel še priliko spregovoriti tozadevno besedo.

Iz državnega zbora.

Dunaj, 4. dec. 1917.

Predsednik dr. Grob otvori sejo po deseti uri. Zbornica nadaljuje razpravo o drugem branju nagodbenih predlog.

Poslanec dr. Renner (nem. soc. demokrat) izjavi: Sedaj velja sicer načelo: Predvsem mir! Toda prišel bo čas, ko bo moral pasti sistem dualizma kot nam ga je ustvarilo nesrečno leto 1867. Narodna svoboda danes zatiranih narodov pa ni mogoča brez splošne politične svobode. Trdimo, da slove vse nagodbene predloge na čisto napadnem temelju, in zapirajo promet med narodi. En vzrok vojne je bil za nas malodane zločinska brezobzirna carinska politika, ki je tirala Srbe naravnost v obup. Sedaj naj se pogajamo z zastopniki ruske republike, ki so prepričani, da mora biti na svetu vse drugače in da mora vladati svobodna izmenjava duha in blaga med vsemi narodi.

Poslanec dr. Schürff (nem. nacionalec) se obrača proti dualizmu iz gospodarskega in vojaškega stališča. Posebno z ozirom na Nemčijo. Brani pa dualizem pred napadi od strani Čehov in Jugoslovancev, ki stremijo po uresničenju takih narodnih zahtev, ki ne bodo mogle biti nikdar izpeljane v tej državi. Pozivlja k skupnemu delu.

Seja je bila opoldne prekinjena radi delegacij. Popoldne je govoril

dr. Vrstovšek.

Naglašal je v slovenskem delu govora, da je na Ogrskem 60 odstotkov Nemažarov, nagodbo pa vedno sklepamo le z Mažari. Opozarja na naše ogrske Slovence, ki jih je na Ogrskem okrog 200.000, pa nimajo šole, ne poslancev. Protestiramo proti trditvi, da imajo narodi na Mažarskem svoje narodne pravice, kakor se drzne trditi mažarska vlada.

Nemško nadaljevala se peča z rusko mirovno ponudbo ter omenja potrjeno rusko cirkularno brzojavko z dne 28. nov. Le mažarski in nemški privilegiji ovirajo pravo narodov do samoodločbe. Hrvatski in srbski opozicijski poslanci so objavili 3. t. m. izjavo, katera pa je bila zaplenjena. Govornik je prečital izjavo s podpisom vred. (Prinašamo jo na posebnem mestu.) Pozdravljamo to izjavo najpristraneje še posebno ker so skupno nastopili Starčevićanci in Srbi. Naše deklaracije ne bo več nobena sila zadušila!

Nato govornik prehaja k posameznim točkam nagodbe in poudarja nenaravni gospodarski koneks med obema državnima polovicama. Nagodba daje Mažarom vse prednosti, nam pa le bremena in nas slabi gospodarsko.

Med vojsko se je razmerje obeh državnih polovic pokazalo še v posebni luči. Pri nas glad, pomanjkanje vsega, na Ogrskem vsega dovolj in preveč! In Ogrski se nam pri vsem tem še smejejo. Naš minister za prehrano nima nobene korajže nasto-

piti proti Mažarom. Vse kolne pri nas proti preskrbi z živili, na Mažarskem pa je živil dovolj. Ogrska se je med vojsko na tujaj zaprla ne samo proti sovražnim državam, ampak tudi proti nam, in sicer belj kot naši sovražniki sami. Mažari so — na to ne pozabimo — celo v sovražno deželo poslali med vojsko živila! Sovražstvo proti Mažarom je zaradi tega pri vseh avstrijskih narodih vskipelo do vrhunca. Ali se upajo pri teh razmerah ljudski zastopniki še glasovati za podaljšanje nagodbe? Ločimo se, čim prej, tem bolje. Ogrska dualizma se mora podreti. Je za nadvlado Nemcev in Mažarov je dualizem še potreben, da bi še nadalje zatirali Nemci in Mažari druge narode.

Kvotno razmerje je krivično v prilog Mažarom. Mažarski honved pravi, da nima opraviti nič s skupnostjo, honved je le mažarski

1. abn
2. abn
3. abn
4. abn
5. abn
6. abn
7. abn
8. abn
9. abn
10. abn
11. abn
12. abn
13. abn
14. abn
15. abn
16. abn
17. abn
18. abn
19. abn
20. abn
21. abn
22. abn
23. abn
24. abn
25. abn
26. abn
27. abn
28. abn
29. abn
30. abn
31. abn
32. abn
33. abn
34. abn
35. abn
36. abn
37. abn
38. abn
39. abn
40. abn
41. abn
42. abn
43. abn
44. abn
45. abn
46. abn
47. abn
48. abn
49. abn
50. abn
51. abn
52. abn
53. abn
54. abn
55. abn
56. abn
57. abn
58. abn
59. abn
60. abn
61. abn
62. abn
63. abn
64. abn
65. abn
66. abn
67. abn
68. abn
69. abn
70. abn
71. abn
72. abn
73. abn
74. abn
75. abn
76. abn
77. abn
78. abn
79. abn
80. abn
81. abn
82. abn
83. abn
84. abn
85. abn
86. abn
87. abn
88. abn
89. abn
90. abn
91. abn
92. abn
93. abn
94. abn
95. abn
96. abn
97. abn
98. abn
99. abn
100. abn

1. abn
2. abn
3. abn
4. abn
5. abn
6. abn
7. abn
8. abn
9. abn
10. abn
11. abn
12. abn
13. abn
14. abn
15. abn
16. abn
17. abn
18. abn
19. abn
20. abn
21. abn
22. abn
23. abn
24. abn
25. abn
26. abn
27. abn
28. abn
29. abn
30. abn
31. abn
32. abn
33. abn
34. abn
35. abn
36. abn
37. abn
38. abn
39. abn
40. abn
41. abn
42. abn
43. abn
44. abn
45. abn
46. abn
47. abn
48. abn
49. abn
50. abn
51. abn
52. abn
53. abn
54. abn
55. abn
56. abn
57. abn
58. abn
59. abn
60. abn
61. abn
62. abn
63. abn
64. abn
65. abn
66. abn
67. abn
68. abn
69. abn
70. abn
71. abn
72. abn
73. abn
74. abn
75. abn
76. abn
77. abn
78. abn
79. abn
80. abn
81. abn
82. abn
83. abn
84. abn
85. abn
86. abn
87. abn
88. abn
89. abn
90. abn
91. abn
92. abn
93. abn
94. abn
95. abn
96. abn
97. abn
98. abn
99. abn
100. abn

1. abn
2. abn
3. abn
4. abn
5. abn
6. abn
7. abn
8. abn
9. abn
10. abn
11. abn
12. abn
13. abn
14. abn
15. abn
16. abn
17. abn
18. abn
19. abn
20. abn
21. abn
22. abn
23. abn
24. abn
25. abn
26. abn
27. abn
28. abn
29. abn
30. abn
31. abn
32. abn
33. abn
34. abn
35. abn
36. abn
37. abn
38. abn
39. abn
40. abn
41. abn
42. abn
43. abn
44. abn
45. abn
46. abn
47. abn
48. abn
49. abn
50. abn
51. abn
52. abn
53. abn
54. abn
55. abn
56. abn
57. abn
58. abn
59. abn
60. abn
61. abn
62. abn
63. abn
64. abn
65. abn
66. abn
67. abn
68. abn
69. abn
70. abn
71. abn
72. abn
73. abn
74. abn
75. abn
76. abn
77. abn
78. abn
79. abn
80. abn
81. abn
82. abn
83. abn
84. abn
85. abn
86. abn
87. abn
88. abn
89. abn
90. abn
91. abn
92. abn
93. abn
94. abn
95. abn
96. abn
97. abn
98. abn
99. abn
100. abn

1. abn
2. abn
3. abn
4. abn
5. abn
6. abn
7. abn
8. abn
9. abn
10. abn
11. abn
12. abn
13. abn
14. abn
15. abn
16. abn
17. abn
18. abn
19. abn
20. abn
21. abn
22. abn
23. abn
24. abn
25. abn
26. abn
27. abn
28. abn
29. abn
30. abn
31. abn
32. abn
33. abn
34. abn
35. abn
36. abn
37. abn
38. abn
39. abn
40. abn
41. abn
42. abn
43. abn
44. abn
45. abn
46. abn
47. abn
48. abn
49. abn
50. abn
51. abn
52. abn
53. abn
54. abn
55. abn
56. abn
57. abn
58. abn
59. abn
60. abn
61. abn
62. abn
63. abn
64. abn
65. abn
66. abn
67. abn
68. abn
69. abn
70. abn
71. abn
72. abn
73. abn
74. abn
75. abn
76. abn
77. abn
78. abn
79. abn
80. abn
81. abn
82. abn
83. abn
84. abn
85. abn
86. abn
87. abn
88. abn
89. abn
90. abn
91. abn
92. abn
93. abn
94. abn
95. abn
96. abn
97. abn
98. abn
99. abn
100. abn

1. abn
2. abn
3. abn
4. abn
5. abn
6. abn
7. abn
8. abn
9. abn
10. abn
11. abn
12. abn
13. abn
14. abn
15. abn
16. abn
17. abn
18. abn
19. abn
20. abn
21. abn
22. abn
23. abn
24. abn
25. abn
26. abn
27. abn
28. abn
29. abn
30. abn
31. abn
32. abn
33. abn
34. abn
35. abn
36. abn
37. abn
38. abn
39. abn
40. abn
41. abn
42. abn
43. abn
44. abn
45. abn
46. abn
47. abn
48. abn
49. abn
50. abn
51. abn
52. abn
53. abn
54. abn
55. abn
56. abn
57. abn
58. abn
59. abn
60. abn
61. abn
62. abn
63. abn
64. abn
65. abn
66. abn
67. abn
68. abn
69. abn
70. abn
71. abn
72. abn
73. abn
74. abn
75. abn
76. abn
77. abn
78. abn
79. abn
80. abn
81. abn
82. abn
83. abn
84. abn
85. abn
86. abn
87. abn
88. abn
89. abn
90. abn
91. abn
92. abn
93. abn
94. abn
95. abn
96. abn
97. abn
98. abn
99. abn
100. abn

1. abn
2. abn
3. abn
4. abn
5. abn
6. abn
7. abn
8. abn
9. abn
10. abn
11. abn
12. abn
13. abn
14. abn
15. abn
16. abn
17. abn
18. abn
19. abn
20. abn
21. abn
22. abn
23. abn
24. abn
25. abn
26. abn
27. abn
28. abn
29. abn
30. abn
31. abn
32. abn
33. abn
34. abn
35. abn
36. abn
37. abn
38. abn
39. abn
40. abn
41. abn
42. abn
43. abn
44. abn
45. abn
46. abn
47. abn
48. abn
49. abn
50. abn
51. abn
52. abn
53. abn
54. abn
55. abn
56. abn
57. abn
58. abn
59. abn
60. abn
61. abn
62. abn
63. abn
64. abn
65. abn
66. abn
67. abn
68. abn
69. abn
70. abn
71. abn
72. abn
73. abn
74. abn
75. abn
76. abn
77. abn
78. abn
79. abn
80. abn
81. abn
82. abn
83. abn
84. abn
85. abn
86. abn
87. abn
88. abn
89. abn
90. abn
91. abn
92. abn
93. abn
94. abn
95. abn
96. abn
97. abn
98. abn
99. abn
100. abn

1. abn
2. abn
3. abn
4. abn
5. abn
6. abn
7. abn
8. abn
9. abn
10. abn
11. abn
12. abn
13. abn
14. abn
15. abn
16. abn
17. abn
18. abn
19. abn
20. abn
21. abn
22. abn
23. abn
24. abn
25. abn
26. abn
27. abn
28. abn
29. abn
30. abn
31. abn
32. abn
33. abn
34. abn
35. abn
36. abn
37. abn
38. abn
39. abn
40. abn
41. abn
42. abn
43. abn
44. abn
45. abn
46. abn
47. abn
48. abn
49. abn
50. abn
51. abn
52. abn
53. abn
54. abn
55. abn
56. abn
57. abn
58. abn
59. abn
60. abn
61. abn
62. abn
63. abn
64. abn
65. abn
66. abn
67. abn
68. abn
69. abn
70. abn
71. abn
72. abn
73. abn
74. abn
75. abn
76. abn
77. abn
78. abn
79. abn
80. abn
81. abn
82. abn
83. abn
84. abn
85. abn
86. abn
87. abn
88. abn
89. abn
90. abn
91. abn
92. abn
93. abn
94. abn
95. abn
96. abn
97. abn
98. abn
99. abn
100. abn

1. abn
2. abn
3. abn
4. abn
5. abn
6. abn
7. abn
8. abn
9. abn
10. abn
11. abn
12. abn
13. abn
14. abn
15. abn
16. abn
17. abn
18. abn
19. abn
20. abn
21. abn
22. abn
23. abn
24. abn
25. abn
26. abn
27. abn
28. abn
29. abn
30. abn
31. abn
32. abn
33. abn
34. abn
35. abn
36. abn
37. abn
38. abn
39. abn
40. abn
41. abn
42. abn
43. abn
44. abn
45. abn
46. abn
47. abn
48. abn
49. abn
50. abn
51. abn
52. abn
53. abn
54. abn
55. abn
56. abn
57. abn
58. abn
59. abn
60. abn
61. abn
62. abn
63. abn
64. abn
65. abn
66. abn
67. abn
68. abn

Duhonin padel.

Dunaj, 4. dec. (K. u.) Vojni tiskovni stan: Krilenko se je ustalil v glavnem stanu z ljuto borbo, v kateri je padel bivši vrhovni poveljnik Duhonin.

London, 3. dec. Reuter iz Petrograda: Gardni rezervni polki in oddelki strojnih pušk so nastopili proti glavnemu stanu.

Angleži računajo s posebnim mirom Rusije.

Amsterdam, 4. decembra. Uradni angleški krogi računajo s posebnim mirom Rusije.

Berlin, 4. decembra. Pariška izdaja »Chicago Tribune« je poročala iz Washingtona, da so Angleži zasedli edino rusko zimsko pristanišče Kola.

7. bojišč.**AVSTRILJSKO URADNO POROČILO.**

Dunaj, 4. dec. Uradno se poroča:

Italijansko bojišče.

Artiljerijski ogenj se je na posameznih mestih povečal.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 4. dec. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Rupreta Bavarskega.

Na flandrijski obali so od opoldne zelo besno streljali med Poelcapelle in Gheluvelt. V več valih je napadla angleška pehota severno od Gheluvelta, z ognjem in s protisunkom smo jo vrgli.

V severnih odsekih bojišča pri Cambrai so s topovi med Iachy in Bourbonom začelo živahno streljanje. V južnih odsekih podnevi na cestah med Marcany in Peronne trajni, zelo luti boji. Naše čete so z ročnimi granatami in z bajonetom iztrgale Angležem žilavo branjeno koso jarkov. Sovražnik jih je poizkušal zopet vzeti. Badenske čete so vzele z naskokom vas La Vacquerie, držale so jo proti več angleškim protinapadom. Ujeli smo 500 mož.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča.

Pri Ailette in na obeh straneh Moze so živahno poizvedovali in od časa do časa streljali.

Položaj v Italiji.

Bern, 3. dec. (K. u.) O vojnem položaju osrednjih velesil je pisal Stegemann: Osrednje velesile so ofenzivo v Italiji tako pospešile, da lahko operacije nadaljujejo ali pa jih prekinajo. Smoter protiofenzive se je dosegel že pri reki Timent; ne more se vedeti, če hoče vojno vodstvo za vsako ceno italijansko severno fronto raztrgati in vojsko v Italiji nadaljevati s tako močnimi silami, ki bodo vezale velike strateške rezerve, ki so proste, ker se je ustavila fronta na vzhodu in skrajšala bojna črta na jugu, ali namerava nastopiti drugod. Nadaljevanje vojske zavisi od splošnega političnega razvoja in važnosti, ki jo polagajo z obeh strani na staro zahodno fronto.

Sporazum ne pošlje Italijanom čet na pomoč.

Haag, 4. dec. »Times« so poročale iz Pariza: Vojni svet naj sklene, kar hoče; izključno je, da bi poslali Italiji čete, ker jim jih primanjkuje.

Razna poročila.**Poljska ljudska stranka proti politiki Poljskega kola.**

Izvršilni odbor poljske ljudske stranke je zboroval pod predsedstvom poslanca Bojke v Tarnovu. Poročala sta posl. Witos in Reya. Sklenjena je bila resolucija proti Poljskemu kolu, ki se zadovoljuje z »nestvornimi« Poljske po receptu berlinske in dunajske vlade. Govorniki so nastopili ostro proti konservativnim elementom v kolu.

Amerika ne napove Avstriji vojske.

Pariz, 2. decembra. »Le Journal« je poročal iz Washingtona: Minulo soboto je izjavil Wilson na seji kabineta, da ne smatra umestnim vojne napovedi zaveznikom Nemčije.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Radi slabih prometnih razmer prinašamo Czerninov govor v izvlečku.

Dunaj, Jugoslovanski akademiki — prejeli šele danes jutraj.

Na delo za organizacijo S. L. S.

V kratkem se snidejo zaupniki S. L. S., da si izvolijo načelstvo in vodstvo stranke. Zato pa je treba, da se somišljeniki po vseh okrajih krepko organizirajo. Vsak somišljenik S. L. S. mora pri tem delu pomagati. Povsod naj se napravijo agitacijski odbori. Za shod naj se sedaj pošiljajo začasnemu vodstvu imena zaupnikov, ki pridejo na zborovanje. Kakor čujemo od raznih krajev grobokopi edinstvi S. L. S. neumorno agitirajo za nepotrebno kmečko stranko, zabavljajo proti škofu in proti državnim poslancem. Poštenim možem, ki so jih brez vednosti zapisali v vodstvo kmečke stranke, branijo preklicati svoj podpis pod lažnimi prevetkami ali z obljubami. Kdor vam zabavlja proti našemu, samo za blagor naroda vnetemu in delujočemu škofu, ki da zanj vse, kar ima, takemu pokažite vrata, naj bo, kdorkoli. Kdor širi nezaupanje do državnih poslancev S. L. S., kdor ruje zoper Jugoslovanski klub, tak razdira naše domačije, tak razdira temelje naše domačije, delo ni naš človek in ne sodi v naše vrste.

S. L. S. je priznavala dr. Šusteršiča za svojega načelnika, dokler ni izstopil iz Jugoslovanskega kluba in dokler ni razdružil S. L. S. Ko pa je napravil herostratsko delo, da je v tem usodnem, za naš narod zgodovinskem tako važnem času razbil edinstvo v Jugoslovanskem klubu, ko je ubil S. L. S. in s tem zanesel razpor med naše vrste, tedaj smo se morali ločiti od njega in ljudem povedati, da je najhujši škodljivec naroda sedaj tisti, ki je zanetil med somišljeniki S. L. S. bakijo razdora. Naši narodni nasprotniki, veliki in mali, niso mogli prenesti, da bi bil naš narod edin v zahtevah za svoje pravice, kakor ga je ujedini ljubljanski knezoškof s svojo izjavo za deklaracijo, podpisano od zastopnikov vseh slovenskih političnih strank.

Zato je moral nekdo priti, ki med politično edino Slovence zanese prepir. In žalostno je, da je to vlogo prevzel bivši načelnik S. L. S. dr. Šusteršič na veliko veselje in korist naših narodnih nasprotnikov in v neizmerno škodo slovenskega naroda. To je onli veliki politični greh na našem narodu, ki ga ne more in ne sme pozabiti nihče, ki res ljubi svoj narod in ve, da je za sedanjí usodni čas potrebna pred vsem absolutna edinstvo vseh Slovencev.

In drugi politični greh je ta, da se s snovanjem kmečke stranke hoče zanašati med narod sovraštvo med stanovni in da naj temu služi naš pošteni slovenski kmet.

Gorje veri in cerkvi med Slovenci, ako duhovščina pravočasno ne spozna, kam jadramo, ako jasno pred narodom ne pokažemo, da nam je za koristi slovenskega naroda več, kakor za eno, če še tako zaslužno osebo. Naj osebni somišljeniki dr. Šusteršiča ne mislijo, da nam je lahko nastopati proti bivšemu načelniku S. L. S., ali da nas vodi pri tem kaka osebna mržnja. Nič tega! Toda kdor je razbil v tem času edinstvo v Jugoslovanskem klubu, kdor je uničil S. L. S., kdor sedaj hoče hujskati kmeta zoper druge stanovne, kdor hoče kot voditelj katoliške politične stranke preko našega škofa v deželi delati zmedo med našimi kmeti, tak ni naš mož in njemu ne moremo zaupati usode našega naroda.

Dnevne novice.

× Konferenca županov in župnikov v deželni dvorcu. Prejeli smo sledeče pismo: »Slovenski Narod« piše: »Na povabilo dr. Šusteršiča so zborovali včeraj z drjem Lampetom in drjem Peganom v deželni dvorcu nekateri župani in župniki z dežele, da se posvetujejo o položaju, ki je nastal vsled ponesrečene ustanovitve novih Susteršičevih strank. Iz Dolenjske so se udeležili tega sestanka pod vodstvom deželnega poslanca in župana iz Lokvice Mihelčiča nekateri župniki ter župani, med njimi Bajuk iz Drašič in Zure iz Kandije....« — Sedaj pa pogledimo, kaj je resnice na tem. Kakor splošno znano, je bilo v pretečenem poletju v Belokrajini 15 občin po toči prizadetih. Suša je uničila kakor v Belokrajini tako tudi v Novomeškem okraju razne pridelke. Petroleja, sladkorja, moke, usnja, soli in raznih drugih potrebščin ni dobili. Da se temu odpomore, podala se je deputacija, katero je podpisani vodil v Ljubljano. Ker so pa razni gospodi župani izrekli željo, da se tudi glede rekvizicije živine kaj ukrene, so bili s podpisanim gg. župan Bajuk iz Drašič, župan Bajuk iz Božakovega, župan Kramar iz Radovice in župan Plut iz Semiča k Deželnemu mestu za dobavo klavne živine in k deželnemu glavarju. Tu so pojasnili v kako težak položaj bodo prišli kmetovalci, ako se jim bo živina še rekvirirala, ker živine je malo in še ta je ne-sposobna za delo. Drugi dan t. j. 29. novembra je bila deputacija, pri kateri sta bila g. Fletschman iz Metlike in g. Malenrič iz Črnomlja k Vojnožitnemu zavodu ter h. g. deželnemu predsedniku. To je bila tedaj tista konferenca. Gosp. dr. Lampeta,

Zurca in gg. župnikov deputacija niti videla ni. O kakem posvetovanju o stranknem položaju z deželnim glavarjem deputacije ne ve. — Lokvica, dne 30. nov. 1917.

Alojzij Mihelčič, deželni poslanec.

× Našim državnim poslancem. — Državna podpora družinam, katerih reditelji so zadržani v Ameriki. Zakon z dne 17. avgusta 1917, št. 376 drž. zak. določa, da imajo pravico do državne podpore one družine, katerih reditelji so bili zaradi vojnih dogodkov prisilno zadržani v sovražnem ozemlju. Sovražno ozemlje so tiste države, s katerimi je Avstrija v vojnem stanju; Amerika pa da ni sovražno ozemlje, in zato družine, katerih reditelji so zadržani v Ameriki, da nimajo pravice do državne podpore. To je besedilo zakona, pogledimo pa resnico življenja. Veliko je naših žen in mater, veliko naših družin, ki imajo svojce v Ameriki, s katerimi si zaradi vojnih dogodkov ne morejo niti dopisovati; veliko je takih družin, ki so zdaj zapuščene, ravno zato, ker so njih reditelji zaradi vojnih dogodkov v Ameriki zadržani. Zastonj je taki družini pojasnjevati in razloževati, kaj je sovražno ozemlje in kaj ne; od tega ni nobeden ne sit ne obleden. Dejstvo je, da zaradi vojnih dogodkov taki možje in družinski reditelji ne morejo iz Amerike nazaj domov, ker jih tam prisilno zadržujejo; dejstvo je, da zaradi vojnih dogodkov domači ne morejo prejemati podpore od svojcev v Ameriki; vojska je torej kriva, da so take družine odtrgane od svojih rediteljev in njih podpore, — naj bo pa zdaj Avstrija z Ameriko direktno v vojnem stanju ali ne! Takim družinam nujno pritiče državna podpora, in apeliramo na naše državne poslance, da delajo v državnem zboru na to, da se imenovani zakon čim prej raztegne tudi na Ameriko.

Podeljena je župnija št. Vid pri Vipavi č. g. župniku v Planini pri Črnomlju Viktorju Kragl. Župnija Šenturska gora je podeljena č. g. župniku v Lomu Jakobu Ogrizku.

× Žalovanje za umrli dr. Janezom Ev. Krekom v Kranju. Dvanaest dni je plapolala črna zastava raz »Ljudski dom« in oznanjevala, da ga ni več velikega učitelja, čegar duh je razsejal društvo krščanske izobrazbe po Slovenskem in Hrvaškem po svojih privržencih, zlasti v Istri in Dalmaciji. Na ponedeljek 21. oktobra so naročili obrtni pomočniki v Kranju zanj slovesno črno sveto mašo, ki so se udeležili tudi ostanki dijakov. Mnogi ismed meščanov so darovali v njegov spomin dobrodelne zneske. Sedaj zbirajo v smislu oklica slovenskih, hrvaških in čeških listov vsi sloji za spomenik velikega osrečevalca Slovanov, pred vsem Jugoslovancem. Do zdaj je nabranih 559 K.

Slovenski vojaki za Krekov spomenik. Prejeli smo: Slovenski fantje možnarske 305. sm. sile baterije št. 8 pošiljamo na upravo Vašega cenj. lista svoto K 7620 za spomenik pok. dr. Kroku, velikemu našemu Jugoslovancu. Darovali so: Ognjičarja: Rapotec Franc 5 K, Pogaj Andrej 4 K; desetniki: Kovačič Friderik 1 K, Flis Ivan 1 K, Bitežnik Ivan 1 K; predmojstri: Lončar Franc 3 K, Jenček Ivan 1 K, Jelenc Jože 2 K, Novak Rudolf 5 K, Mencinger Ivan 2 K, Mazej France 1 K, Janež Anton 1 K, Oswald Miha 3 K, topničarji: Jakljevič Anton 2 K, Lesjak Metod 2 K, Grlic Friderik 2 K, Kristančič Miha 2 K, Ferjanc Nikolaj 2 K, Poljanec Franc 2 K, Poljanec Al. 2 K, Majcen Peter 2 K, Poljanšek Franc 4 K, Zajc Ivan 3 K, Kočevar Jože 3 K, Zibret Karl 3 K, Mole Ivan 3 K. Po 1 K naslednji: Ponikvar Ivan, Solar Jože, Šinkovec Franc, Klotnik Martin, Ferlič Anton, Kantuška Jože, Kretzenbacher Janez, Peternej Franc, Zupc Miha, Erjavc Vincenc, Herič Ivan, Mlakar Valentin, Jurečič Alojzij, Rogovič Josip 80 vin., Gumsa Franc 40 vin. —

× Nemška hranilnica in posojilnica v Radovljici je v svoji seji dne 30. novembra volila za spomenik ustanovitelja jugoslovanskega združništva dr. Kreka 300 K in za »Krekov dom« 300 K z geslom: Na svoji zemlji svoj gospod — Bodi jugoslovanski rod!

× Kdor zna, pa zna! S Koroškega nam pišeja: Treba jih je poznati naše nemško-nacionalne uradnike in njih »nesebično« delovanje za javni blagor. Po okraju Špital so poslali vsem občinam uradne pozivnice, naj volijo c. kr. okrajnega glavarja vit. Siller pl. Gambolito, za častnega občana, dasi je v okraju šele poldrugo leto!! Sklicujejo se na to, da so tudi občine okr. glavarstva Šmohor volile voditelja tega glavarstva, R. Merlin, v kratkem času za častnega občana! Le-ta je zaslovel svoj čas zlasti po preganjanju slovenskih rodoljubov! Vsekako vržno spominja, kako se rodijo »nasluge« raznih nemških uradnikov, ki vbiše tolikokrat svoj uradni bliz tudi nad Slovenci!

× Dva nova nemška lista v Moriboru. Sedanji šef-redakter »Marburger Zeitung« inženier Peyer namerava začeti z 10. de-

cembrom izdajati list »Der Montag«, kateri bi izhajal vsak ponedeljek ob 6. uri jutraj. — Konzorcij za nov list proti »Marburgerici« se je že osnoval. Nov list, ki se bo tiskal v Mostböckovi tiskarni, se bo zval »Das deutsche Tagblatt«. Urejeval ga bo Jahn. Financirala ga bosta tovarnar Berg in advokat dr. Mravlagg. Pri oblasti je ustanovitev lista že naznanjena. Čakajo še samo na potrebne stroje.

× Nemški radikalni in nemški socialni demokrati. Nemško-radikalni poslanec Hummer očita v »Pol. Tagblättern« dunajskim socialnim demokratom, da so dobivali pod Stürgkhovo vlado z vednostjo grofa Stürgkha potom posredovanja finančnih ministrov Zaleskega in dr. Engla denarno podporo.

× Odlikovan je bil na laškem bojišču z bronasto hrabrostno svetinjo France Likar iz ugledne družine Ivan Likarjeve iz Otlice. Njegov brat, služeč pri istem polku, nosi veliko in malo srebrno svetinjo za hrabrost. Častitamo junakoma in njihovim staršem!

× Zglasitev 18 letnih. Dunajski magistrat je izdal razglas, s katerim poziva na popis tiste, ki bodo tekom prihodnjega leta stari 18 let.

× Češki akademiki slikar Jaroslav Spiller je umrl v soboto v dobrihanski umobolnici.

× Nad 20.000 svalčič je zaplenila fin. straža v Ustju civilistom, ki so jih vtihotapili iz Nemčije.

× Preskrba vpojenih gazistov, družinskih članov vseh gazistov ter daljseležečih podčastnikov v Ljubljani, Idriji, Kočevju in Trbovljah, nadalje vseh eksponiranih domobranskih evidenčnih uradnikov c. kr. domobranskega dopolnilnega okrajnega poveljstva Ljubljana z obleko. V oglede vedno naraščajočim težavam, ki se pojavljajo v preskrbi družin, namerava c. in kr. vojno ministrstvo ustvariti preskrbovalni zavod za obutev in obleko. Njegova naloga bodi: olajšati dobavo obleke in obutev, pred vsem pa skrbeti za popravce obrabljene obleke in obutev po primerne nizki ceni. To podvzetje naj bi obsegalo, preskrbo družin aktivnih gazistov, vseh vpojenih gazistov in njih družin, prostovoljno služočih podčastnikov in njih družin, vdov v vojni padlih ali vsled vojnih naporov umrlih gazistov in dalje služočih podčastnikov ter končno tudi preskrbo ženskih pomožnih moči, zaposlenih pri vojaških poveljstvih. Pri tej akciji bi prišli v poštev osebe c. in kr. vojske, vo ne morarice, c. kr. deželne brambe, c. kr. črne vojske, kr. ogrske deželne brambe, orožništva, zaposlene v zgoraj naštetih krajih, kakor tudi vsi eksponirani domobranski evidenčni uradniki c. kr. domobranskega dopolnilnega okrajnega poveljstva v Ljubljani. Da se dožene število vseh onih oseb ki bi pri tej preskrbi prišle v poštev, pozivljajo c. kr. domobransko dopolnilno poveljstvo v Ljubljani vse one, ki reflektirajo na to preskrbo, da se do 8. decembra tekočega leta javijo pisмено pri tem poveljstvu (Sarža, eta, število družinskih članov, ev. sorodstveno razmerje).

× Prostovoljni doneski za vdovski in sirotinski sklad pri c. kr. črnovojniški okrajnem poveljstvu št. 27 v Ljubljani. Glasom poročila upravnega odbora so dospeli tekom meseca novembra 1917 temu skladu sledeči denarni prispevki: XIX. izkaz: C. kr. častniški odd. črnov. železniške brambe, št. Peter na Krasu K 5760 Franc Šaler, fin. straže respicjent v Metliki 2 K, c. kr. okraj. sodnija (kaz. odd.) Ilirska Bistrica 10 K, Dr. Oton Fetič Frankheim, odvnetik, Ljubljana, 50 K, občinski urad Selca, okraj Kranj, K 8'50, Dr. Hugo Peterelli, nadporočnik, 10 K, Oton Sedl (iz nabiralnika), zobotehnik, Ljubljana, 230 K, Josip Urbanič, štabni narednik Ljubljana 100 K, Franc Bonač, nadporočnik, 20 K, c. kr. priv. štaj. ekskomptna banka, Gradec, K 80 63, Anton Jeršinovič, stotnik, Ljubljana 10 K.

× Potresi na Do'enskem. Iz okolice Cerklje pri Krškem: Meseca novembra je bil pri nas potres ob naslednjih dneh: 11. ob 9. uri 25 minut popoldne in 12. ob 3. uri 10 minut popoldne rahlejša vznemirjenja tal. — 25. ob 2. uri 35 min. popoldne močnejši sunek od spodaj, spremljan z bobnenjem. — 27. ob 6. uri 5 min. zvečer rahlo trepetanje. — V noči od 2. na 3. smo slišali silno pokanje in bobnenje. Ljudje so vznemirjeni vstajali ter hiteli na proste. Začelo je okoli 10. ure zvečer, jenjalo okoli 3. jutraj. — Dne 1. decembra je bil ob 8. uri 15 minut jutraj izredno močan sunek od zahodne strani, spremljan z močnim bobnenjem, trajal je 4 sek. ter sta se ločila dva stresljaja. Okna so zažvenketala, zahrčala vrata, zmagale stenske podobice, pohištvo in tramovje se je zazibalo, v zidu so nastale manjše razpoke. Sunek so občutili mnogi v okolici na gotovem kraju večinom vsi.

× Novice s Koroškega. Žalostno smrt je sama storila v Celovcu 70letna Marija Stosier, žena mesarja. Že poleti se je hotel sama utopiti v kanalu, ki veže mesto z jezerom, a so ji takrat še ubranili. Dne 24. novembra se je iztrgala svoji siraži in šla v vodo. Vzrok: slaboumnost. Pred leti se je bila ustrelila njena hči. — Na žilpoh je prišel 46letni delavec Jan. Vogov pod vlak, ko je hotel skočiti na tla. Poskodovalo mu je nogo in so ga prepeljali v bolnišnico. — Tatvine so po raznih kra-

Kmetje in meščani

zavarujte svoja posestva in svojo obrt proti uničevalnim razčrtom sovražnikov s podpisovanjem VII. vojnega posojila.

jih Koroške kar na dnevnem redu. V Beljaku so izpraznili železniški voz z marmelado za vojake. — Orožnik postaje žilopclje je dne 23. novembra zasledoval pobeglega Laha Zaccaria. Ko na klic ni hotel obstati, je ustrelil za njim in laški ujetnik se je zgrudil mrtev na tla. — Na kolodvoru v Sp. Dravogradu sta trčila dne 27. novembra dva stroja vkup; eden je bil močno poškodovan. Isti dan se je zgodila enaka nesreča na kolodvoru v Pliberku.

— **Tatvina v planinski koči.** V kočo nemškega planinskega društva na Sveti Uršuli (ob koroško-stajerski meji) so dne 18. nov. vlomili neznanjci, uzmoličili ter odnesli petroleje, sveče in več posteljne oprave. Za lov tatov je razpisana nagrada sto kron. — Na tej gori se nahaja, kakor znano, tudi starodavna romarska cerkva, katero je leto obiskalo, precej romarjev s Koroškega in Stajerskega. Prišlo je 15 procesij in darovalo se 75-sv. maš.

— **Razpis us'nov.** Za leto 1917. se bodo podelile r'edeče Karol baron Wurzbachove cesarice Elizabete ustanove za invalide in hiralce: a) tri ustanove po 170 kron za Ljubljance; b) tri ustanove po 60 kron za rojake iz Kamnika, Homca in Jarš in c) tri ustanove po 60 K za rojake iz Vintarjevca in občini Šmartinski pri Litiji. Te ustanove oddaja gospod Alfonz baron Wurzbach, in sicer one za Ljubljance po nasvetu deželnega odbora kranjskega, ustanove za Kamničane, Homčane in Jaršane po predlogu županstva v Kamniku in ustanove za Vintarjevčane po predlogu županstva občine Šmartno pri Litiji. Pravico do teh ustanov imajo v prvi vrsti ubožni c. in kr. vojaški invalidi iz imenovanih krajev od stražmoistra ali narednika nizdol, ki so lenega vedenja in vsled v vojni zadobljenih ran nezmožni, da bi se sami mogli preživeti. Ako bi se za omenjene ustanove ne zglašilo zadostno število c. in kr. vojaških invalidov z opisnimi lastnostmi, tedaj imajo pravico do njih tudi drugi reveži iz imenovanih krajev, ki so lepega vedenja in se zaradi bolezni in starosti ne morejo sami preživeti. V obeh slučajih je dokazati sodnijsko neomadeževanost prosilcev. Prošnje naj vložijo prosilci iz Ljubljane pri magistratu stolnega mesta Ljubljane, drugi prosilci pa vsak pri županstvu svoje občine, in sicer najkasneje do 15. decembra 1917. — Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani, dne 1. decembra 1917.

Ljubljanske novce.

Ij Gg. načelniki krušnih komisij se va-bijo, da se zanesljivo udeleže seje, ki se vrši v četrtek dne 6. decembra ob 6. uri v mestni posvetovalnici.

Ij V mestni klavnici so zaklali 1. 1915 — 1916 1842 govedi, 15.340 prešičev, 3690 telet, 4068 kozlov in ovac, 945 kozličev, 198 konj; svežega mesa so vpeljali v Ljubljano 78.683 kg.

Ij Vodovodna črpalnica v Klečah je od 1. julija 1915 do 30. junija 1916 izčrpala 3.306.132 m³ vode; premoga je porabila 1.764.249 kg; povprečno na dan so izčrpali 9033 m³ vode.

Ij Mestna elektrarna je od 1. julija leta 1915 do 30. junija 1916 proizvajala električnega toka 1.531.920 kv. ur; za kv. uro se je porabilo 3,73 kg premoga. Premog je stal elektrarno 160.285 K 76 vin., ker je občina izdala za premog pri vodovodu 48.058 K 56 vin., je znašal trošek premoga 208.344 K 32 vin., vsofa, ki v mestnem proračunu nekaj pomeni. Na vsak način naj občinski svet prične takoj proučevati, kako da more priti do elektrarne z vodno silo, ker je premog res predrag in ga še dobiti ni. Med vojsko tega seveda ni mogoče izpeljati, a priprave se le lahko izvedejo. Naš list je to reč že tolikokrat poročal, naj vsaj vojska izuči odgovorne voditelje, da izvedejo to reč. Če bi bili že pred leti to reč izvedli, bi Ljubljanci ne poznali egiptovske teme, kakor zdaj; z elektriko, proizvajano neodvisno od dobave premoga, bi lahko kurila in kuhala vsaka najrevnejša rodbina.

Ij Meso na rumene izkaznice B. Mestna aprovizacija ljubljanske je oddajala v četrtek, dne 6. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa meso na rumene izkaznice, zaznamovane s črko B. Določeno je ta-le red: od pol 2. do 2. ure štev. 1 do 200, od 2. do pol 3. ure št. 201 do 400, od pol 3. do 3. ure štev. 401 do 600, od 3. do pol 4. ure štev. 601 do 800, od pol 4. do 4. ure štev. 801 do 1000, od 4. do pol 5. ure štev. 1001 do 1200, od pol 5. do 5. ure štev. 1201 do 1400, od 5. do pol 6. ure štev. 1401 do konca. Ena oseba dobi četrt kilograma, dve osebi pol kilograma, tri in štiri osebe tri četrt kilograma, pet in šest oseb 1 kilogram, 7 in 8 oseb en in četrt kilograma, več oseb en in pol kilograma. Kilogram stane 2 kroni.

Primorske novce.

P. Oton Kocjan, kapucin, profesor verouka na slov. gimnaziji v Trstu, je bil odlikovan s častnim znakom II. reda rdečega križa. P. Otonu, ki je že v Gorici veliko delal za vojake, odkar je v Trstu, pa tudi tu v raznih vojaških bolnišnicah, k temu odlikovanju častitamo!

Postrežila. Lucija vdova Baudaž v Medvodah pri Ljubljani, 1886 v zelo važni zadevi Rudolfa Vončina iz Gorice. L. 1915 je bil: k. u. k. Schw. Haubit Division 3, Ersatz-Batterie, Maribor.

Padel je na rumunskem bojišču junaške smrti 21letni poročnik II. gorskega strelskega polka gospod Anton Ukovič, doma iz Gorice. Na poizvedovalni patrulji ga je zadel sovražna krogla. Naj počiva v miru! Žalujemo ostalim naše sožalje.

Tatvine v Trstu. 2. t. m. je šla gospa Antonija Gulič v Trstu po opravih z doma. Ko se je po 4. uri popoldne vrnila domov, je našla vrata odprta in v stanovanju vse razmetano. Kma'la je dognala, da so ji tatovi odnesli 4000 K denarja in za 6000 K dragocenosti. Spomnila se je, da je ob odhodu opazila pri sosedni stranki tri fantiče, ki je še isti večer aretirala dot'no stranko in dva tatova, tretjega še iščejo. Tatvino so priznali.

Ljubljanski občinski svet.

Ljubljana, 4. dec. 1917.

Sejo vodi župan dr. Tavčar. Zapisnikarji: obč. svetovalec Zupančič (S. L. S.) in Bonač.

Predsedstvena naznanila.

Župan je čestital deželnemu predsedniku ob priliki srečne rešitve cesarja. Prečita dopis občinskih svetovalcev S. L. S., ki so naznanili, da si je klub izvolil za predsednika občinskega svetovalec Jern. Šerjaka.

Šentpeterski most.

Preizkušen bo 15. januarja 1918. Pešci ga bodo lahko že prej rabili.

Fodpore.

Mestnemu magistratu so došla od poslednje seje sem sledeča darila: A. Za aprovizacijo ubožnih slojev ljubljanskih: 1. Neimenovan trgovec, kakor vsakomesečno, 500 K. 2. Adol. Lorant, trgovec, 200 K. 3. Neimenovan trgovec, kakor vsak mesec, 100 K. 4. Neimenovana trgovka 100 K. 5. Josip Zidar, četrtna nastanitvena pristojbina, mesečno 19 K 38 vin. — B. Za mesne uboge: 1. Deželni glavni gorilski msgr. dr. Al. Faidutti, v spomin Jan. Ev. Kreka 100 K. 2. Neimenovana trgovka kot božično darilo 100 K. 3. Polkovnik v pok. pl. Petrovan 20 K. 4. Usluženec južne železnice Blaž Frece za ubožce v Karlovski ubožnici 20 K. — 5. Štefan Miholič za ubože šolske otroke 20 K. 6. Alojzij Pogačnik mesto venca Josipu Verbiču 20 K. 7. Anton Strekelj v spomin Valentina Cerarja 15 K. — 8. Pavlina pl. Gariboldi nastanitveno pristojbino 14 K 84 vin. — C. Za vdove in sirote padlih vojakov: 1. Lekarnar Mavr 30 K. — Zbirka Alf. Dolharja iz Rakeka 26 K. — 3. I. Šesek, mag. ravnatelj v pok., povodom smrti svojega sina, 20 K. — 4. Josip Zidar, četrtna nastanitvena pristojbina, mesečno 19 K 38 vin. — D. Za v vojni oslepele vojake: 1. Robert Kollmann, veletržec, mesto venca poročniku Vlado Šesku, 50 K.

Izreče se darovalcem zahvalo občinskega sveta.

tlakarina.

Župan: Proti odpravi tlakarine smo se pritožili na ministrstvo leta 1914. Gre nam za 60.000 do 70.000 K. To vso silno pogrešamo v teh težkih časih. Urgiral sem večkrat rošitev, ker bi jo bil v svoji starosti le še rad dočakal. Ministrstvo je rešilo našo pritožbo 24. julija 1917; danes, ko pišemo 4. decembra 1917, morem šele poročati o rešitvi. Nekoliko čudno se mi zdi, ker potrebujejo pri vladi nad eno leto, predno en akt rešijo. Danes sem v takih stiskah, da nisem mogel dražinskega prispevka uradnikom nakazati. Vlada tlakarine ni dovolila. Mi se bomo pritožili. Mislim, da pri deželnem odboru ne bodo tako malenkostni, da bi nam tlakarine ne dovolili.

Finančne zadeve.

Poročal je podžupan dr. Triller. Dolg mestne občine ljubljanske pri Kranjski hranilnici prevzame potom cesije Mestna hranilnica. Najame se vseh posojil 100.000 K, ki se bo odplačalo v petih letih v letnih obrokih 20.000 K. Posojilo potrebuje, da izplača enkratni dražinski prispevek uradnikom v znesku 66.512 K. — Štefe: Naj se tudi delavcem dražinskega doklada izplača. — Župan: Ukazal sem, naj se jim da.

Za mitniške paznike.

Obč. svetovalec Jeglič (S. L. S.) opozarja na bedo, v kateri se nahajajo mitniški pazniki. Vložili so v tej zadevi prošnjo. Prosi župana, naj se na nje ozira. — Župan dr. Tavčar: Res so prosili, da bi dobili tako podporo, kakor mestni uradniki. Če bi jim jo dali, bi imeli pri užitinskem zakuru, ki je zasebno podjetje občine, primanjkljaj, to pa ne sme biti, ker je sicer bolje, da to reč zapremo. Na finančno ministrstvo sem vložil prošnjo v tej zadevi.

Glede na prošnjo upravitelstva Dnevnih zavetišč za ubože šolske mladino za prispevek mestne občine za ta zavetišča in o samostojnem predlogu občinskega svetovalec Jegliča glede na uvedbo davka na vozne listke cestne električne železnice v korist Dnevnih zavetišč se je sklenilo, da prispeva občina 30 tisoč kron, če bosta tudi deželni odbor in deželna vlada enaka zneska prispevala. Predložil obč. svetov. Jeglič se je odstopil upravitelstvu v primerno postopanje. Obč. svetovalec Jeglič je najtoplejše priporočal, naj se zadeva prepotrebni zavetišč ne izpusti iz evidence.

Gasilnemu in reševalnemu društvu.

se je dovolila podpora 1500 K. Poročevalec dr. Triller je konstatiral, da iz deželnega gasilnega fonda, ki znaša 65.000 K, ni dobilo ljubljansko gasilno društvo niti vinarja, dasi prispeva Ljubljana k temu fondu nad tretjino vseh prispevkov. (Nemir. — Medklci.)

Mestnemu konjaču.

Jorasu se podaljša pogodba za pet let, letni prejemki se mu zvišajo med vojsko od 1800 na 2400 K. — Štefe: Mrhovina naj se pokopuje na bolj oddaljenem kraju radi smrdu. — Župan: Pri konjarju glede na to ni nikake

pritožbe; pač pa glede na pokopavanje vojaške mrhovine. Storil bo, kar je potrebno.

Obrtno-nadaljevalna šola.

Obč. svetovalec Dimnik je o tej zadevi predlagal, da bo mestna občina dovolila na njo odpadajoči znesek, če bodo tudi druge korporacije temu pritrile; dosedanja poročila so neugodna. Predlaga, naj se glede na sedanje razmere obrtno-nadaljevalna šole ne odloži.

Obč. svetovalec Jernej Ložar (S. L. S.): Zdi se mi zelo čudno, ker se ta važna zadeva zavlačuje. Naši vajenci že tri leta ne obiskujejo nadaljevalne šole, kar se zelo pozna. Vajenci z dežele se težko dobe; svojo nepopolno izobrazbo so si izpopolnili na obrtnih nadaljevalnih šolah. Naj se šolski odsek obrne v zadevi obrtnih šol tudi na obrtne zadruge, ki imajo denar in bodo gotovo rade prispevale. Ker ni nadaljevalne šole, nam naš naraščaj odhaja na tuje, kjer obstoja nevarnost, da ga ponemčijo.

Obč. svetovalec Jeglič se je tudi najtoplejše zavzel za obstoj nadaljevalnih šol. — S predsedstva se je izjavilo, da se bodo na umestne nasvete govornikov ozirali.

Računski sklepi.

in bilance mestne občine ljubljanske za čas od 1. julija 1915 do 30. junija 1916 so se odobrili. Stroški so presagali dohodke za 191.638 kron 90 vin. Izdatki ko bili proračunani med drugim za volaštvo v 1902 K, uspeh je na znašal 141.320 K 23 vin. Poročevalec dr. Triller je naglašal, da se je varčevalo, kar je bilo le mogoče, do skrajnosti.

Razne zadeve.

Mestna stavbišča ob Cesti na Rožnik se prodajo Jakobu Čepcu; kvadratni meter 13 K 50 vin. — Prošnja cestne električne železnice za sručenje jutranjega tarifa se je odklonila. (Medklci: Saj itak veliko zaslužijo!) — Cene plinu se podražje za razsvetljavo za 6 vin., za kuhno za 4 vin. pri m³, koks za 2 K za 100 kg. Župan je nato zaključil javno sejo.

Iz tajne seje.

V tajni seji je občinski svet sprejel v domovinsko zvezo Emerika Zelinka, knjigovodjo pri Rosnerju. — Mestne ustanove za učence višje obrtne šole (letnih K 500) dobe: Rozman Ivan, Reiser Anton, Puppis Ivan, Nedelko Maks, Battelino Anđelo, Pibernik Fr., Čermak Ferdinand, Susteršič Ivan, Martinec Marija, Babnik Jakob. — Odklonila se je reka prošnja za prenos gostilničarske koncesije.

Darovi za dr. Krekov spomenik.

V. izkaz.

Od 22. do 29. novembra 1917. Po 400 K: Pavel Marušič, Ljutomer. — Po 310 K: dva darovalca, že v »Slovencu« izkazana, po dr. Lovru Pogačniku. — Po 300 K: Evgen Jarc, državni poslanec, Ljubljana. — Po 252 K 60 v: Darilo »Slov. Naroda« (»Slov. Nar.« 22. nov. 1917). — Po 250 K 64 v: Zbirka ljubljanskih bogoslovcev. — Po 200 K: dr. Anton Bon. Jeglič, knezoškof ljubljanski, Ljubljana. — Po 199 K: Unrava »Slov. Naroda« (»Slov. Nar.« 28. nov. 1917). — Po 111 K 62 v: Darilo »Sl. Naroda« (»Slov. Nar.« 24. nov. 1917). — Po 104 K: Slovanski častniki, Orahovica, Slavonija. — Po 100 K: Gustav Pirce, ravnatelj Kmetijske družbe, Ljubljana; dr. Fran pl. Suklje, dvorni svetnik, Dunaj; Cirilsko društvo ljubljanskih bogoslovcev; L. der duhovščine obmeje dekanije Velikovec, Kor. — Po 81 K: Zbirka v Zavodu sv. Stanislava, St. Vid. — Po 80 K: Občinski odborniki v Presejriju pri občinski seji. — Po 55 K: Zbrana družba v Starom trgu pri Ložu. — Po 50 K: Županstvo Šmartno pri Litiji; županstvo Velika Loka o priliki izplačevanja begunskih podnor; Posojilnica v Sv. Križu pri Kostanjevici; Jurij Šterk, Vinica, Bela Krajina; Edmund Engelmann, živinozdravnik, Otočac, Hrvatsko; Peter Rozman, posestnik, Jesenje; gosp. Ivan, Trst (po »Slovanu«); Mihael Omahen, star., veleposestnik, Višnja gora; Anica Zemljakova, pošterica, Dobova ob Savi, rabrala v gostoljubni hiši Medvedovi v Artičah; Posojilnica Bloke pri Rakeku; Viktor Švigelj, kaplan istotam; Mihael Omahen, star., Višnjagora (drugič); M. Omahen, ml., Višnjagora — Po 40 K: V. Bon. Fr. Jama, Fr. Štrubelj, Krško, pri taroku (skupnol); Neimenovan, Ljubljana; Janjo Salskupnol; Kaplan, Ormož (štaj.). — Po 25 K: Anđelo, kaplan, Ormož (štaj.). — Po 23 K: Dol. Novice (Dol. Nov. 20. nov. 1917). — Po 23 K: L. Koželj, nadučitelj, Jos. Bojarc, posestnik, L. Remec, peslov., St. Peter pri Nov. mestu (skupnol). — Po 20 K: Fran Jama, gostilničar, Krško; Jan. Meršelj, župnik, Rateče pri Škofji Loki; Fr. Šmid, Selca; Ema Peče, učiteljica, Selca; Fr. Tavčar, istotam; Loizi Kopač, istotam; Jos. Dekertl, župnik, Ljubno (štaj.); Pet. Švegelj, župnik, Moryaž pri Buzetu (Istran); Tancig, revident, Divača (po »Jugoslovanu«); Goršek, pristav, istotam (po »Jugoslovanu«); Hranilnica in posojilnica na Dobravi pri Zireh; Al. Kokeš, župnik, Vurberg pri Ptuj; Terezija Pikel, Sv. Pavel pri Preboldu; Marija mladenška družba, Bloke; Marija dekleška družba, istotam; Ciro Šubič, nadporočnik, vojna prača 430; Fhr. Maršar, vojna prača 430. — Po 16 K 30 v: Ema Peče, učiteljica, preplačila za Krekeve razglednice. — Po 10 K: Al. Vauti, župnik, Sele pri Borovljah; Blaznikovi, Selca; Kramarjevi istotam; Ima Milač, istotam; Jak. Šifrar, Praprotno; Kalanovi, Selca; Petrovčevi, istotam; Groščel-novi, istotam; Fr. Prevc, Studeno; Spang, Podblica; Ozebekov Janez, Goloča; Feliks Pečani, Žužemberk; Dr. Matko Heric, nadporočnik, Belgrad; Ivan Pivk, kaplan, Storiče; Ga-bri, postajenačelnik, Divača (po »Jugoslovanu«); Al. Smole, pristav istotam (po »Jugoslovanu«); Al. Kavsek, pristav, istotam (po »Jugoslovanu«); Al. Pirkovič, revident istotam (po »Jugoslovanu«); Dekleva, asistent, istotam (po »Jugoslovanu«); Fr. Šusteršič, kaplan, Prečana; Nverš, nadporočnik, vojna prača 430; Jandić, poročnik, v. prača 430; Teodor Kusaja, župnik, Novosiel-pošta 430; Galicija. — Po 8 K: Anžicovi, Selca. — Po 6 K: Nekdanji sosed, Selca; Edward Janžek, župnik v p., Laške Toplice; Jaklič Z. W. M., Divača; Anton Podčetrtni, Ljubljana (štaj.). — Po 6 K 36 v: Vas Jurjevica pri no (štaj.). — Po 5 K: Gorenjopolavca, Selca; Ribnici. — Po 5 K: Gorenjopolavca, Selca; Mehne, Dolenjvas; Marko, Rudno; Neimenovan, St. Lenart. — V zneskih pod 5 K več darovalcev 105 K 12 vin. Skupaj 4406 K 64 vin. — Gleom prejšnjih izkazov 19.038 K 37 vin. — Vsota dosedanjih darov 23.445 K 01 vin. Ljubljana, 29. novembra 1917.

Odbor za Krekov spomenik.

Malo stanovanje

obstoječe iz dveh sob s pritliklinami, se želi trajno najeti s februariskim rokom. Ponudbe pod »100—3162« na upravo »Slovenca«. 3162

Proda se takoj več lepih, debelih in zdravih hrastov stoječih na ravnem ob cesti v ljubljanski občini. Poizve se pri g. Josipu Pollaku, trgovcu v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 7 3163 od pol 12. do pol 2. ure popoldne.

Oskrbnik-delavec,

samec ali oženjen, ki je vajen poljedelstva in konj, se sprejme na graščino na Gorenjskem. Kje, se izve pri upravi »Slov.« pod št. 3115.

Zamaške

nove in stare kupi vsakomnožino trvdka JELAČIN & Ko. Ljubljana ljubljanska industrija probkovich zamaškov.

Cunje, kupuje: E. Kotzbek, Kranj. suknene odrezke stare in nove, kakor vse vrste bombažastih in volnenih cunj, žakljevine, odeje, vrvi itd. v vsaki množini in po najvišji ceni

Kupim večje posestvo

z dobrimi travniki in gozdovi na južnem Stajerskem (najraje v Savinski dolini) in prošim ponudbo s podrobnim opisom. — Naslov pove »Uprava Slovenca« pod št. 3122.

Sprejme se takoj

kovač

(invalid) za kovanje konj in kmetijska dela. Hrana v hiši. Plača po dogovoru. Ponudbe na Ana Petek, Trbovlje II., Sp. Stajersko.

Vinski kamen,

suhe gobe, kummo, med, vosek, sveže in suho sadje, smrekove storže, splohi vse deželne in gozdne pridelke, kakor tudi vinske sode in vse vrste praznih vreč kupi vsako množino po najvišjih cenah veletrgovca Anton Kolenc, Celje. 1854 (1)

Sprejme se takoj pošteno dekle kot

učenka

v trgovino mešanega blaga Karl Jenčič, Loka pri Zidanem mostu.

Kupim dobro posušeno, snažne in zdrave

olupke jabolk in hrušek

po 2 K, prešenine (katere se morejo tudi vsakem vremenu na podih i. t. d. sušiti) pa po 80 v kg. Cenjene ponudbe, z navedbo množine in vzorci, se prosil na trvdko FRAN KOP, Ljubljana, Sodna ulica 7.

Delaonica

za mizarja, kolarja ali sedlarja, kakor tudi skladišče

se odda takoj. Poizve se na Poljanski cesti št. 69 (bivša tovarna žveplenk) v Ljubljani. 3134

Za Miklavža

vsake vrste piškoti in druge slaščice prodaja na debelo in drobno

AL. IPAVITZ, LJUBLJANA, 3137 Zidovska ulica št. 4.

IZGUBILA SE JE
v nedeljo zvečer pri kamniškem vlaku od
vlaka do izhoda
ročna torbica
z denarnico in legitimacijo.
Pošteni najditelj naj jo odda na naslov
legitimacije.

Večjo množino 3146

kostanjevih kolov
od 2.80 do 3.20 m dolgih v primerni debe-
losti za vinsko trto — kupi —
A. SUŠNIK, LJUBLJANA,
Zaloška cesta šte. 21.

Kovaški pomočnik
izurjen, vešč vsakega dela, se sprejme za
takojšnji nastop. Plača dobra.
JOŽEF KORDEŽ,
kolar in kovač, 3112
Sušak pri Reki.

Srbečico, lišaje
odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir.
„rujavu mazilo“. Popolnoma brez duba,
ne maže. Poskusni lonček K 1-60, vo-
liki K 3 — porcija za rodbino K 9 — Za-
loga za Ljubljano in okolico: Lekarne pri
zlatem jelonu, Ljubljana. Marijin trg. 1520

100 kron
plačam onemu, ki mi preskrbi — mirno
in prijetno —
STANOVANJE
obstoječe iz dveh do štirih sob in pritliklin.
Ponudbe pod »J. T. 100« na upravo
»Slovenca«. 3147

Lepo posestvo

z 10 do 30 orali polja in gozda, če
mogoče z živino in zalogo krme

se želi kupiti

v okolici Ljubljane.

Ponudbe pod »Posestvo« na upravo
»Slovenca«. 3148

Piškote

bonbone, čokolado, marmelado in razna
darila za Miklavža priporoča

GIZELA DARBO, LJUBLJANA,
Mestni trg šte. 13.

Trgovci!

Najceneje Vas stane blago naravnost
iz tovarne.

Zahtevajte cenik.

»Tabakon« najboljši tobačni nadomestek.

»Kavata« najboljši, sladki kavni nado-
mestek.

Kocke za juho, golaž itd.

Torbice za nakupovanje.

Vazelin za čevlje, maža za vozove itd.

Rudolf Cotič.

Zastopnik, Vrhnika.

Nakup lesa!

Navedite skrajno ceno, naloženo na
želeniški postaji in rok oddaje!
Takojsnje izplačilo proti duplikatom
tovarnih listov!

Ponudite na metercent: **Kostanjev les** — **hmelj-
ske droge** (stare). — **hrastov les** — **smrkovo
skorjo** (lubje). — Na kubične metre: **Okrogel les**
smrekov, borov, hojev. — **Les za jame** (Grubenholz).

Vinko Vabič, vetržec, žalec, Južnoštajerska.

Žalostnega srca in solznih oči naznanimo vsem, ki so poznali gospoda

Egona Jezerška

bivšega učitelja na šoli družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu in poročnika v polku gor-
skih strelcev, odlikovanega z vojaškim zaslužnim križcem 3. vrste, priznanjem pohvale
in Karlovim križcem za čete,

da je umrl dne 15. listopada t. l. ob reki Piave, zadet v glavo od sovražnika. Bil
je ljubeč soprog, vdan sin in drag brat. Braneč svojo domovino je legel v tujo
zemljo, od koder pa bo prepeljano v zemljo slovensko, predrago deželo, ki jo je
ljubil prisrčno ves čas.

V neizmerni boli prosimo tihega sožalja.

Križe pri Tržiču, dne 1. grudnia 1917.

3158

Marinka,
soproga.

Ana in Janko,
starši.

Vinko,
v ruskem ujetnistvu.

Darinka, Anica, Stanka, Danica in Vera,
sestre.

Janko,
brata.

Št. 17.374.

Razpis ustanove za revne otroke.

Ljubljanski občinski svet ima oddati eno mesto

Jožefe Jallenove ustanove

letnem znesku 84 kron.

Pravico do te ustanove imajo od rojstva do 14. leta starosti revni otroci brez
staršev, rojeni v fari Marije oznanenja, sv. Petra ali sv. Jakoba v Ljubljani.

Prošnje imajo vložiti varhi takih otrok pri vložnem zapisniku mestnega magi-
strata najkasneje do konca decembra 1917. Prošnje so kolka proste.

Prošnji je priložiti otrokov rojstni in krstni list in mrljska izpiska o smrti star-
šev. Tudi je povedati, kdo za otroka skrbi in iz kakšnih sredstev.

Pri otrocih, ki že v šolo hodijo, je priložiti tudi zadnje šolsko naznanilo, oziroma
zadnje šolsko izpričevalo.

Na zakasnele prošnje ali take brez zahtevanih prilog se ne bo oziralo.

Mestni magistrat ljubljanski, dne 28. novembra 1917.

3157

Št. 17.373.

Razpis ubožne ustanove.

Občinski svet ljubljanski ima za leto 1917. oddati 500 K znašajoče obresti

Dragotin Žagarjeve ustanove za reveže.

Pravico do podpore iz tega zneska imajo v prvi vrsti potrebni bližnji sorod-
niki ustanoviteljivi, za njimi potrebni daljnji njegovi sorodniki, in če tudi teh ni, sploh
reveži iz bivših predmestij Krakovo in Trnovo, izvzemši Opekarsko cesto (takoime-
novano »Gmajno«), kjer so novi naseljenci.

Prošnje je vlagati pri vložnem zapisniku mestnega magistrata do vštetega
20. decembra 1917.

Mestni magistrat ljubljanski, dne 27. novembra 1917.

3156

**Kranjska deželna podružnica n. avstr. življenjske in
rentne zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12./11.**

nudi slavnemu občinstvu najugodnejšo priliko za

podpisovanje

7. vojnega posojila

združeno z življenjskim zavarovanjem.

Vsaka zdrava oseba v starosti od 15.—55. leta lahko podpiše
VII. vojno posojilo do 4000 K brez zdravniške preiskave z najmanj-
šimi stroški, ki znašajo za 1000 K vojnega posojila četrtletno po 12 K
in pri sprejemu enkrat za vselej 20 K.

Po 15. letih se izda zavarovancu samemu vojno posojilo,
oziroma, ako preje umrje, takoj po smrti njegovim svojcem brez
daljnega plačevanja.

Zavarovanje velja od dne plačila 1. roka tudi za slučaj
smrti v vojni.

Prospekti zastoj in poštne prosto,

Zelo potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, znanem in prijateljem,
da je naš preljubljeni sin, oziroma brat, gospod

Anton Ukovič

c. kr. poročnik pri 2. gorskem strelskem polku,

dne 19. novembra t. l. na vzhodnem bojišču pri strogi vršitvi uspešnega svojega
poklica kot poveljnik poverjenih mu infanterijskih topov bil zadet od sovražne
granate ter izdihnil svojo blago dušo v čast domovine in v hud naš udarec.

Ljubljana - Trst, dne 5. decembra 1917. 3159

France Ukovič,
c. kr. davčni upravitelj,
oče.

Dolores, Alma,
sestri.

Amalija Ukovič voj. Supanek,
mati.

Milan, France,
brata.

I. Wanek
krznar 2961
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 19
kupi vse vrste
kože divjačine,
lisic, kun itd. po naj-
višjih dnevnih cenah.

Razpis.

Mestna hranilnica v Kamniku razpisuje

službo uradnika

z nastopom službe dne 1. januarja 1918. Plača po dogovoru.

Prosila, ki so dovršili vsaj štiri razrede kake srednje šole in ki so v hranil-
nični stroki že delovali, naj vložijo lastnoročno pisane, s prilogami opremljene prošnje
do 15. decembra 1917 pri podpisani hranilnici.

3160

RAVNATELJSTVO.

Katoliška tiskarna v Ljubljani.

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Odgovorni urednik: Mihael Moškerc.